

Nan Inmona ay Solat Pablo isnan iCorinto

Nan Makwani Maipoon isnan Solat Pablo isnan iCorinto

Nan inmona ay solat Pablo isnan cheycha'y iCorinto ay mamati ken Cristo, et naisolat tatno fachangana chaicha isnan nenkolangancha isnan pammati, ya ta nongnongencha nan ad-i osto ay ik-ikkancha. Tay khapo isnan nangisos-olowan Pablo ken chaicha nan namatiyancha ken Jesus.

Issan chey ay timpo, chakchake ay ili nan ilin si Griego id Corinto, et siya nan Kapital nan Acaya ay esa'y probinsiya ay en-ap-apowan nan iRoma. Ngem nan chey ay ili, khapo isnan kinafaknang nan takho ischi ya nan menwanwanchancha isnan ekhadcha, angsaangsan nan khinag-aeb ay dioscha. Asi nan okhalicha tay chwadchwaencha nan pantewcha. Nan chadlos laychen Pablo ay inongnong et nan en-ornosancha sa et nan adichia mangipawaan isnan manowadchwa isnan pantewna. Angsan kayet nan egaycha naawatan ay osto, kag isnan maipoon isnan angnencha ay mangasawa, nan maik-ikkan isnan maam-amongancha, nan osto ay kaosalan nan kam-abfalin ay ichawchaw nan Ispirito Santo isnan mamati, ya nan matakhowan kasin isnan etey. Infakhan Pablo nan osto maipoon isnacha tatno maawatancha ay khawis nan ayen nan Khawis ay Chamag.

Nan Linaona

- Nan lapon si solat ya nan nenyamanan Pablo
1:1-9
- Nan nen-onon-ongan nan nateketeken ay grop-
pon nan mamati id Corinto 1:10 - 4:21
- Nan lebfengcha ay mangipakaan isnan ib-acha
ay mamati ay enfasofasol 5:1-13
- Nan mangichaloman nan mamati isnan iib-
acha ay mamati 6:1-11
- Nan osto ay kaosalan nan waya tako ay Kris-
tiyano 6:12-20
- Nan salodsod maipoon isnan mangasawaan ya
ad-i mangasawaan nan takho 7:1-40
- Nan salodsod maipoon isnan makakan ay
naichaton isnan ap-aped ay dios 8:1 - 11:1
- Nan osto ay angnen nanfafai isnan sinfaan
11:2-16
- Nan osto ay angnen nan mamati mo maam-
among cha ay manemsemek isnan nateyan
Jesu Cristo 11:17-34
- Nan kafaelan ay ichowan nan Ispirito Santo ya
nan osto ay kaosalancha isnan sinfaan 12:1 -
14:40
- Nan kasin natakhowan Jesus ya kasin
matakhowan nan matey 15:1-58
- Nan kadchakhopan nan maifachang isnan ma-
mati id Judea 16:1-4
- Nan sinmek Pablo ay angnen 16:5-9
- Nan anongos nan solat 16:10-24

¹ Sak-en si Pablo ay sinmek ya inayakhan Apo Dios ay en-apostol* Jesu Cristo. Et siya na nan solat ay nalpo ken sak-en ya ken Sostenes ay ib-a tako ay mamati.

² Isolatmi na ken chakayo ay takhon Apo Dios ay maam-among issa'd Corinto, ya nenfalinena ay nakapet ken siya maichalan ken Jesu Cristo. Inayakhana chakayo ay entakhona, ngem faken yangkhay chakayo, mod-i ket am-in nan wad/ay isnan olay entona issa ay mangiyad-achawag isnan ngachan Jesu Cristo ay manad-ayaw ken siya ay Apo tako, ya Apocha akhes.

³ Asop ya nan fachang ya talna ay nalpo ken Apo Dios ay Ama tako ya si Apo Jesu Cristo nan wad-awad/ay ken chakayo.

Nan Enkhawisan ay Inchowan Jesu Cristo

⁴ Kad-in enyaman ak ken Apo Dios maipoon ken chakayo, khapo isnan fachangna ken chakayo tay isnan naiyornosanyo ken Jesu Cristo.

⁵ Tay isnan naiyornosanyo ken siya, finachangana chakayo isnan am-in, ta maawatanyo ay khawis nan tet-ewa, ya ta wad/ay laingyo ay en-isolo.

⁶ Maiila ay apchas et naimola is kasemekyo nan insos-olomi ay tinistikhowanmi maipoon ken Cristo,

⁷ et nay maid enkolanganyo isnan enkhawisan ay ilayad Apo Dios ken chakayo isnan cha yo manman-echan isnan kasin omaliyan Jesu Cristo ay Apo tako.

* **1:1** Nan makwanin apostol Jesus, et siya nan takho ay nafaa ay mangitaktakcheg ken siya.

8 Siya nan mangipabpfikas ken chakayo engkhana's kaomodchiyana, ta maid kakkakwaniyano isnan akhew ay omaliyana.

9 Tay kaaafolot si Apo Dios ay nangayag ken chakayo ta makikadwa kayo isnan Anakna ay si Jesu Cristo ay Apo tako.

Tokhon Maipoon isnan Maid Ornoscha ay iCorinto

10 Iib-ak, iloneyko ken chakayo isnan ngachan Jesu Cristo ay Apo tako ta enkinaawatan kayo am-in ya maid cha yo masossosmaan, mod-i ket ta eesangenyo nan semek ya pangkhepyo.

11 Tay wad-ay isnan pangafong Cloe nan nangisodsod ay nangwani ken sak-en ay cha kayo masosma issa ay iib-ak.

12 Nan laychek ay kanan, et teketeke nan kananyo. Wad-ay cha nan mangwanin, “Sak-en, maitapi ak ken Pablo,” paymo, “Sak-en, maitapi ak ken Apolos.” Wad-ay cha akhes nan mangwanin, “Sak-en, maitapi ak ken Pedro,”[†] paymo, “Sak-en, maitapi ak ken Cristo.”

13 Ay ke nachatchatag si Cristo? Ay ke si Pablo si naikolos maigkhapo ken chakayo? Ay ke kayo nafonyakhan isnan ngachan Pablo?

14-15 Enyaman ak ken Apo Dios tay faken ak si namonyag ken chakayo, ta maid mangwanin finonyakhak chakayo isnan ngachanko ta maitapi kayo ken sak-en. Tay kecheng nan cha Crispo ken Gayo nan finonyakhak.

[†] **1:12** Nan osto ay naisolat isna et Cefas. Siya nan inpangachan Jesus ken Pedro. Ilaenyo nan Juan 1:43

16 (Finonyakhak pet kayet nan pangafong Estefanas. Kecheng chachi's ammok ay finonyakhak. Ad-ik ammo mo wad-ay tapina kayet.)

17 Tay faken nan ek menfonyakhan is namaalan Cristo ken sak-en, mod-i ket finaana sak-en ay en mangipalawag isnan Khawis ay Chamag. Ngem eg-ayko inpadnge nan makaawis ay kalin si mamasilib, ta ad-i mamaid nan kamabfalin nan naikolosan Cristo ay mangawis ken chakayo.

Si Cristo nan Mangipaila isnan Kamabfalin ya Silib Apo Dios

18 Nan okhod maipoon isnan etey Cristo is kakkulos, et linelewleuws isnan semek nan cheycha'y takho ay cha madchongaw. Ngem chatako ay cha maisalakan, figfikhen tako ay siya na nan kail-an nan kamabfalin Apo Dios.

19 Siya chi tay wad-ay nan inpaisolat Apo Dios ay nangwanin,

“Nan silib nan makwanin mamasilib, et pakawasek,
ya maid enfanakhan nan laing nan nenkalaing.”[‡]

20 Ngag et kay nan silfin nan mamasilib idwani, paymo nan cheycha'y aabfokhacho, ya nan cheycha'y nalaing is sodsochok isnan nay ay lofong? Ad-i ngen inpailan Apo Dios ay nan silib nan takho et linelewleuws?

21 Tay isnan silib Apo Dios, ad-i mabfalin ay ammowen nan takho siya isnan kinasilibcha. Siya chi tay laychena ay mangisalak isnan takho khapo isnan matiyancha isnan ipap-alawagmi. Siya

[‡] **1:19** Ilaenyo nan Isaías 29:14.

chi nan makwanin linelewlew isnan semek nan maid pammatica.

²² Tay isnan cheycha'y Judio, sok-ed cha ilael ona nan katataa ay sinyal esa cha pay chadlo mamati. Ya nan akhes Griego, anapencha nan kankanancha ay tet-ewa'y silib.

²³ Ngem nan ipap-alawagmi et si Cristo ay nailansa is kakolos nan ipap-alawagmi. Ket ay siya chi nan chadlos kakholan nan cheycha'y Judio, ya kanan nan Gentil en linelewlew.

²⁴ Ngem ken chatako ay inayakhan Apo Dios, Judio paymo Gentil, et figfikhen tako ay si Cristo nan kail-an nan kamabfalin ya silib Apo Dios.

²⁵ Tay nan kananchan kinalelewlew Apo Dios, et wadwad-ay ay silib mo nan silib si takho, ya nan akhes kanancha'y enkapoyan Apo Dios et maflik-fikas is solit mo nan kinafikas si takho.

²⁶ Iib-ak, semkenyo nan kasasaadyo issan sisya'y egay kayo naayakhan ken Apo Dios. Kak-aat man yangkhay ken chakayo nan makwanin masilib isnan sakhang nan takho. Kak-aat akhes yangkhay nan makwanin wad-ay mabfalincha ya nan naiyanak ay matangtangad ay takho.

²⁷ Nay met achi si Apo Dios, pinilina chakayo ay kanan si takho en maid ammocha ta kaifainan nan cheycha'y kananchan masilib. Siya, pinilina nan maid mabfalincha ta kaifainan nan wad-ay kano mabfalincha.

²⁸ Pinilina nan fan-ig ay takho ay pispis-oyen nan maid pammatica. Ya pinilina nan makwanin maid filangcha, ta mamaid nan makwanin wad-ay kafaelancha.

²⁹ Siya chi nan inangnen Apo Dios ta maid

chomayew isnan sakhangna.

³⁰ Siya nan nangiyornos ken chakayo ken Jesu Cristo, ya nan nangischo ay si Jesus nan kalpowan nan silib tako, nan kinalenteg tako ya nan kinakapet tako ken siya. Ya siya akhes nan nanfot ken chatako isnan fasol.

³¹ Isonga angnen tako nan naisolat ay kalin Apo Dios ay nangwanin,
“Mo wad-ay en tako ichad-ayew, kecheng koma yangkhay nan inangnen nan Apo tako.”§

2

Nan Kapapatekhan ay Sos-olo

¹ Iib-ak, issan inmayak ken chakayo issa ay nangipalawag isnan inpaammon Apo Dios, faken linalaingan paymo sinis-ilifan nan inangnek ay nenkali ken chakayo.

² Tay issan kawadko ken chakayo, maid paat sinsinmekko is ipaammok ken chakayo, mod-i ket nan yangkhay maipoon ken Jesu Cristo ya amamed nan nailansaana is kakolos.

³ Et issan kawadko ken chakayo enkakapsot ak ya manat-ayenten ak isnan egyatko ay manakhang ken chakayo.

⁴ Nan kalik akhes ya palawagko, ad-i makaawawis ay kag isnan kalin si mammasilib, mod-i ket nan kamabfalin nan Ispirito Santo nan nangipatet-ewa isnan isos-olok.

⁵ Siya chi ta faken nan kinasilib si takho ay enawis nan khotok nan mamatiyanyo mod-i ket tay isnan kamabfalin Apo Dios.

§ 1:31 Ilaenyo nan Jeremias 9:24.

Nan Nalpowan nan Tet-ewa ay Silib

6 Wad-ay magtek nan silib ay isolomi isnan cheycha'y apchias naetngan nan pammaticha, ngem teken mo nan kalotaan ay silib si takho, paymo silib nan cheycha'y okom ay awni't madchongaw.

7 Isolomi nan silib Apo Dios ay siya nan sinmekna ay angnen mailapo issan sisya'y egay nawad-ayan nan lofong. Siya na nan sikhod ay egay naam-ammowan ay silib Apo Dios ay naitatafon engkhana idwani: nan katangtangachan tako.

8 Nan cheycha'y okom ay mangiyap-apo isnan nay lofong, egaaycha paat naawatan chi, tay mo sa ya naawatancha et man egaaycha inlansa is kakolos nan chadlos matangad ay Apo.

9 Nan isos-olomi, siya kannay nan inpaisolat Apo Dios ay nangwanin,
“Nan egaay paat inil-ila, chinchinnge, ya sinsinmek
si takho, et siya chi nan insakhanan Apo
Dios isnan menlaylayad ken siya.”*

10 Et siya chi nan inpaammon Apo Dios ken chatako ay inchalana isnan Ispirito Santo. Tay nan Ispirito Santo, sokisokena nan am-iam-in, olay nan sikhab ay maawatan ay silib Apo Dios.

11 Kag isnan esang ay takho, nan yangkhay mangammo isnan semsemkena et nan nemnemna. Siya akhes ken Apo Dios, maid makaawat isnan semsemkena mod-i kecheng yangkhay nan Ispiritona.

* **2:9** Nan osto ay naisolat isnan Griego isna et, “Nan maid paat inilan si mata, paymo chinngen si koweng, paymo sinomkhep isnan poson si takho, siya chi nan insakhanan Apo Dios isnan menlal-ayad ken siya.” Ilaenyo nan Isaias 64:4.

12 Idwani, isnan namatiyan tako, faken nan kalotaan ay semek si takho nan inlayad Apo Dios ken chatako, mod-i ket nan Ispirito Santona ta maawatan tako nan am-in ay ilayadna ken chatako.

13 Adi kad isnan mangap-apatanmi isnan kinatet-ewa, faken sinis-ilifan nan angnenmi ay mangilawlawag, mod-i ket nan itchon nan Ispirito Santo nan angnenmi. Ilatlatakmi nan itchona ay kinatet-ewa isnan cheycha'y kawad nan Ispirito Santo.

14 Nan takho ay maid nan Ispirito Santo ken siya, et ad-in a chawaten nan cheycha'y ilayad nan Ispiriton Apo Dios, tay linelewlew chachi ken siya. Ad-in a akhes maawatan, tay maid ken siya nan Ispirito Santo ay mangipaawat isnan laychen nan ilayadna ay kanan.

15 Ngem nan takho ay kawad nan Ispirito Santo, et maawatana nan ayen nan am-in ay ngag issa. Ngem nan olay sino ay maid nan Ispirito Santo ken siya et ad-in a maawatan nan pangkhep nan takho ay kawad nan Ispirito Santo.

16 Siya nan naisolat ay kalin Apo Dios ay nangwanin,

“Ay ke way takho is makaawat isnan nemnem Apo
Dios ta sa na't tokhonen siya?”[†]

Ngem chatako nan kawad nan nemnem Cristo.

3

*Nan Tet-ewa ay Kasasaad nan Chonon cha
Pablo ken Apolos*

[†] **2:16** Ilaenyo nan Isaias 40:13.

¹ Iib-ak, issan kawadko ken chakayo, ad-ik mab-falin ay isolowan chakayo ay kag isnan angnek isnan takho ay ichad-alan nan Ispirito Santo, mod-i ket insos-olowak chakayo ay kag isnan angnen ay mangisolo isnan kalotaan nan semekcha ya sisya'y ongang-a isnan pammati ken Cristo.

² Mo iyala's al-alig, nan inpap-alawagko ken chakayo et kag khatas, faken kag nan makakan ay makhag-a. Tay issan chey ad-iyo kafaelan, ya olay idwani ad-iyo kayet kafaelan,

³ tay sisya kayet ay wanwanchenyo nan ekhad si fakinlolota. Wad-ay cha nan en-iinnapal ya maon-onon-ong ken chakayo. Ad-i ngen siya sa nan mangipaila ay nan laylaychenyo nan pasiyat-enyo, ya okhalin si takho nan wanwanchenyo?

⁴ Tay mo kanan nan esang, "Takhon Pablo sak-en," ya kanan akhes nan esang, "Takhon Apolos sak-en," faken ngen okhalin si takho chi?

Nan Osto ay Kasasaad nan Mangichad-alan isnan Takhon Apo Dios

⁵ Ay sino man cha Pablo ken Apolos? Ad-i ngen faa cha yangkhay ken Apo Dios, ay inagtana is waschin chonona ay mangipango ken chakayo isnan mamatiyanyo ken siya?

⁶ Mo iyala isnan al-alig, sak-en nan kag nenmola ya si Apolos nan kag nensifog, ngem si chadlo Apo Dios nan mangipatofo.

⁷ Adi kad nan enmola ya nan ensifog, kag maid filangcha, tay wadwad-ay chadlo si Apo Dios ay kecheng is makaipatofo isnan am-in.

⁸ En-iso nan enmola ya nan ensifog. At masob-falitan cha'y chwa isnan osto ay maiyafoloy isnan chinnocha.

⁹ Tay chakami nan makidkidno ken Apo Dios, ya maiyalig kayo ay payewna ay cha na samalen. Siya, maiyalig kayo isnan cha na topingen ay afongna.*

¹⁰ Sak-en, tay chinmotok si Apo Dios, ya inmag-tan is laingko ay entoping, chinnok ay khawis nan pegnad nan afongna. Teken nan mannoping isnan osona. Nay met achi mo sino nan entoping is kaosona, waschin et mangila ay khawis isnan angnena ay menkhat-on ta manongnong nan top-ingena.

¹¹ Tay maid kasin teken si mabfalin ay pegnad nan pammati mod-i si Jesu Cristo yangkhay, ay apchas naipegnad.

¹² Teketeken nan mabfalin ay itoping nan takho ay iyosoncha isnan pegnad. Wad-ay nan mangitoping isnan fallitok, pilak, ya nenkapateg ay fato. Ya wad-ay akhes nan mangikhaeb ischi isnan kaew, lokham paymo sakati.

¹³ At maipaila nan kasasaad nan chinnon nan waschin esa'y takho isnan omaliyan Jesu Cristo ay en-okoman. Tay at matepeng/mapachas nan khinaebcha isnan apey ay at mangilatak isnan kasasaad nan chinnon nan waschin esang.

¹⁴ Mo sisya ya ad-i mapoowan nan inpatakcheg nan esa'y takho isnan pegnad, at masobfalitan siya.

* ^{3:9} Isnan ilin cha Pablo angsan nan afongcha ay natoping nan chingchingcha.

15 Ngem mo mapoowan nan inkhaebna, at masaew isnan maisofalit koma ken siya. Khechangna magtek ay maisalakan siya, nay met achi siya san kag yangkhay nakalayaw isnan mapop-oowan ay afong.[†]

Nan Kaiyalikan nan Takhon Apo Dios

16 Ay ke yo ad-i ammo ay chakayo nan Timplon Apo Dios, tay chakayo nan entetey-an nan Ispiritiona?

17 Adi kad mo sino nan mamakawas ken chakayo ay Timplon Apo Dios, et sikhab nan chosana ken Apo Dios. Tay nasantowan nan Timplon Apo Dios, ya chakayo kannay nan chey ay Timplona.

Nan Kasasaad nan Kalotaan ay Silib

18 Ad-iyo loklokowen nan awakyo. Mo sino nan mangwanin masilib siya isnan nay ay lofong, et chokokhana koma nan chey ay kalotaan ay silibna ya enfalin ay kag maid amonna, ta enfalin ay tet-ewa'y masilib isnan sakhang Apo Dios.[‡]

19 Tay nan ifilang nan fakinlolota ay silib, et linelewlew isnan sakhang Apo Dios. Tay wad/ay isnan naisolat ay kalina ay mangwanin, “Si Apo Dios, kennaena nan mamasilib isnan sikapcha kannay.”[§]

20 Kanana kayet,

[†] **3:15** Nan osto ay naisolat isnan Griego isna et, “nay met achi maichalan yangkhay isnan apey.” [‡] **3:18** Nan osto ay naisolat isnan Griego isna et, “Mo sino ken chakayo nan mangwanin masilib siya isnan nay ay timpo, enfalin koma ay nalewlew tatno enfalin ay masilib.” [§] **3:19** Ilaenyo nan Job 5:13.

“Nan Apo, ammona ay ongar yangkhay nan semsemken nan makwanin mamasilib.”*

21 Tay siya chi, maid koma mangichayew isnan silib nan olay sino ay takho. Tay am-in ay ngag sisa et inchawchaw Apo Dios ay en-kwayo.

22 Olay sak-en ay Pablo ya cha Apolos ken Pedro, nan lofong, nan fiyag paymo etey, nan wad/ay idwani ya is tap-in, et kwayo am-in.

23 Siya, kwayo am-in, tay kwan Cristo chakayo, ya si Cristo, kwan Apo Dios.

4

Nan Chonon nan Apostoles Cristo

1 Iib-ak, khawis achi mo ifilangyo chakami ay faan Cristo, ay nangitalkana isnan sos-olon Apo Dios ay sikhod ay egayna inpap-aammo id sangadom.

2 Idwani mo wad/ay maitalkan nan chono, masapol ay mafigfig ona ay matalek siya.

3 Ngem mid ngotok mo chakayo paymo olay sino issa ay takho et okomenyo nan chonok, tay olay sak-en, ad-ik okomen nan chonok.

4 Sak-en, maid ammok si makmakwaniyak, ngem faken chi's mangwaniyak en nalenteg ak ay takho, tay faken ak si mangokom isnan awakkmod-i ket si Apo Jesus yangkhay.

5 Isonga ad-ijo koma kannay okomen nan ibayo ay takho isnan ad-i osto ay timpona. Tay isnan omaliyan Apo Jesus at ilatakna nan mai-tatafon idwani isnan takho ay ab-afollinget nan

* **3:20** Ilaenyo nan Salmo 94:11.

semekcha. Sa na't akhes ipafala nan pangkhepcha. Ya at waschin mapadchayawan ken Apo Dios maiyafoloy isnan inikkana.

6 Iib-ak, sak-en ya si Apolos nan chak infab-aag isnan cheycha'y al-aligko, ta masos-olowan kayo ken chakami isnan enkhawisanyo. Siya chi ta maawatanyo nan ayen nan nakwanin, "Ad-iyo sokilen nan naisolat ay togtokhon," tatno maid chomayew ay mangipawadwad-ay isnan esa'y mistolo, ya ilakwina nan tapina.

7 Ay ke wad-ay nangwanin entongtongcho kayo mo nan tapina? Ngag nan wad-ay ken chakayo ay egay inchowan Apo Dios? En yo man ichayew nan inlayadna ken chakayo ay egayyo inpfafala ay?

8 Chakayo ay iCorinto, wad-ay pet kano nan ngonon ken chakayo! Finmaknang kayo et pet isnan wad-ay id chaya, ya kag kayo pet ali, ngem maid chasa ken chakami. Asop achi ya tet-ewa ay en-ali kayo, ta sa kami't maitapi ay makiap-apo ken chakayo!

9 Tay nan kanak et away nget chakami ay apostoles nan inpey Apo Dios ay kafan-ikhan. Kag kami isnan cheycha'y takho ay nakedchengan ay matey isnan sakhang nan katakhottakho, ya nen-falin ay kag tongon maipabpafoya isnan anheles

ya takho isnan am-in ay lofong.*

¹⁰ Sa et chakami pet kano nan nakok-olangan khapo tay takhon Cristo chakami, ngem chakayo masisilib kayo kano isnan naitapiyanyo ken siya. Maid kano kafaelanmi, ngem kafaelanyo am-in! Sa kayo't akhes machad-ayaw, ngem maang-ango kami.

¹¹ Engkhana idwani, maowaowat ya maew-eew-ew kami, ya maid osto's ifachomi. Mapak-opak-o kami ya cha kami aped enlikliked ay maid afongmi.

¹² Ikak-alikhatanmi nan ikatakhomi. Mo wad-ay chomopchopis, kedchawenmi nan mabindisyonancha. Sa et mo wad-ay omipap-alikhat, ananosanmi.

¹³ Mo wad-ay omapos, anosanmi kayet ay mangawis ken chaicha. Nay met achi engkhana idwani, maifilang kami ay lokhit ya wasit isnan katakhotakho isnan lofong.

Nan Nanokhonan Pablo isnan iCorinto

¹⁴ Ad-ik isolat na ken chakayo ta pafainek chakayo, mod-i ket ta tokhonek chakayo ay ifilangko ay an-akko ay laylaychek.

* **4:9** Issan timpon Pablo, nen-apo nan cheycha'y iRoma isnan angsaangsan ay ili. Tay siya chi angsan et nan khofat ya falod isnan cheycha'y cha inafak nan iRoma. Mo enpafoya cha, pilitencha nan cheycha'y falod ay makionong isnan atap ay enkik-awi ay kag nan layon. Nan cha kankanan Pablo isna, et chaicha ay apostoles Cristo nan maifilang ay kafan-ikhan ay takho isnan lofong. Kag cha wasit ay falod ay aped yangkhay matey isnan enfob-oyaan isnan sakhang nan angsaangsan ay takho.

15 Tay olay mo ad-i mafilang nan mangichad-alan ken chakayo isnan pammatiyo ken Cristo, es-esang yangkhay nan kag yo ama. Nenfalin ak ay kag yo ama isnan naiyornosanyo ken Cristo Jesus, khapo isnan nangisos-olowak ken chakayo isnan Khawis ay Chamag.

16 Idwani kedchawek ta sak-en nan wancheny.

17 Siya na nan khotok nan namaalak ken Tim-oteo ay mamachang ken chakayo. Siya nan lay-laychek ya ifilangko ay kaaafolot ay anakko isnan naiyornosanmi ken Apo Jesus. Finaak siya ta ipasmekna ken chakayo nan ikkak ay enfiyag ay naiyornos ken Cristo, ay siya nan chak akhes isos-olo isnan olay entona ay omayak ay kaam-amongan nan mamati.

18 Wad-ay nan tapina ken chakayo ay chin-mayew, ay mangwanin ad-i ak kasin omey issa ay mangila ken chakayo.

19 Nay pay at ad-i omannong et omey ak ken chakayo mo ipalofos nan Apo. At sakhangek nan cheycha'y nachayew ay takho ta mangammowak mo wad-ay tet-ewa kamabfalincha, paymo apatcha yangkhay nan wad-ay.

20 Tay nan en-ap-apowan Apo Dios et faken aped yangkhay ap-apat, mod-i ket maila isnan kamab-falina ay angnen.

21 Wad-ay et ken chakayo sa. Iyeyko ngen sisa nan pak-o, paymo nan layad ya anos?

5

Nan Asi ay Ik-ikkan nan Mamati id Corinto

¹ Wad-ay tet-ewa nan cha maog-okhod ay asi ay cha maang-angnen issa ay chad-ama ay kangaakhan, tay wad-ay nan lalaki ay ib-ayo ay mangises-eyep isnan sikhod ay asawan amana. Olay isnan maid pammatica et maid chi ay okhali.

² Ya sisya kayo kayet ay nachayew! Mo ke yo man achi isanga nan kag tosa ay cha maang-angnen! Nan kanak et mo sino ken chakayo nan nangangnen isnan kag tosa, telachenyo!

³ Tay sak-en, olay mo maid ak isnan kawadyo, khechangna'y wad-ay ak kayet ken chakayo tay sesemkek chakayo. Et tay mampay siya sa'y kag ak wad-ay ken chakayo, apchas ko et inokom isnan ngachan Apo Jesus nan takho ay nangangnen isnan chey ay fasol.

⁴ Et mo maamong kayo ay matotya kag ak wad-ay ay maitattapi tay wad-ay nan semekko ken chakayo.* Sa et isnan kamabfalin nan Apo tako ay si Jesus,

⁵ telachenyo siya ta iyapowan Satanas ta awni't asop ya makaan nan ngaag ay okhalina ya ta maisalakan isnan omaliyan Apo Jesus.[†]

⁶ Ad-i khawis nan chomayewanyo. Ay ke yo ad-i ammo ay alig fofod nan fasol, ay olay mo akit yangkhay et pabtalena nan am-in nan alina ay nailaokana?

* ^{5:4} Nan osto ay naisolat isnan Griego isna et, “*wad-ay nan leng-agko isnan maamonganyo.*” † ^{5:5} Nan teken ay kaifalikkasana et, “Ichooyo siya ken Satanas ta mapakawas nan awakna, ta maisalakan nan leng-agna isnan omaliyan Apo Jesus.”

⁷ Kaanenyo et nan sikhod ay okhaliyo‡ ay alig fofod ta nadchilos kayo. Siya na nan tet-ewa ay kasasaadyo ya maiyalig kayo isnan alina ay maid fofodna, tay si Cristo ay Korderon si Paskua, et apchas na inkalo nan fasol tako. §

⁸ Tay siya chi, kaanen tako et nan sikhod ay lawa ay okhali ya kinangaag ay alig nan fofod, ta mab-falin ay makipiyasta tako isnan alig Paskua tako. Et ad-i tako mangan isnan sikhod ay nabfofochan ay tinapay mod-i ket nan eg-ay nabfofochan ay tinapay ay maiyalig isnan tet-ewa ay semek ay eg-ay kalal-aokan.

⁹ Insolatko ken chakayo issan chey ay ad-i kayo

‡ **5:7** Nan osto ay naisolat isnan Griego isna et, “Kaanenyo nan sikhod ay fofod.” Isnant ekhad nan Judio, mo cha et somag-en nan akhew ay enpiyastaancha isnan makwanin Paskua, kaanencha am-in nan fofod ay wad-ay isnan afob-ongcha, sa cha’t omoto is tinapay ay ad-i mabfofochan. Tay id sangad-om ay kinmaanancha id Egipto, siya chi nan infilin Apo Dios ken chaicha ay angnencha. Kinwanina’y khomaeb cha’s tinapay ay ad-i mabfofochan ta ensenget cha isnan lomayawancha. § **5:7** Nan osto ay naisolat isnan Griego isna et, “Tay si Cristo ay Kordero tako isnan Paskua, et naichaton.” Isnant ekhad si Judio, nan piyastacha ay Paskua nan panemsemkancha isnan nangikaanan Apo Dios ken chaicha id Egipto, ay naipap-alikhatancha ay faa. Issan chey ay timpo infaag Apo Dios ken chaicha ta en-oto cha is tinapay ay ad-i mabfofochan, ya sa cha’t fomekfe is innanak ay karnilo, ta wad-ay chala is iponascha isnan tongchon nan pantew ya nan kaew ay tatakchowen nan eneb nan afob-ongcha, tatno ad-i pateyen nan anghel Apo Dios chaicha. Nangan cha isnan chey ay maschem, ya nanalan-o cha’y linmayaw id Egipto. Isnant tinnawen ay ensaghkhanancha isnan Paskua, kaanencha am-in nan fofod isnan afob-ongcha ta nakasakhana cha ay mamarki isnan kordero ay maiyalig ay nangisalak ken chaicha id sangad-om isnan anghel Apo Dios.

maifob-oweg isnan takho ay asi nan okhalina.*

10 Ngem faken nan takho ay maid pammatina ay asi nan okhalina nan laychek ay kanan. Faken akhes nan naakhom, nan mangaakew paymo nan enhayaw isnan khinag-aeb ay dios nan kankanak. Tay mo laychenyo ay taynanyo chachi, et masapol ay taynanyo nan lofong.

11 Nan laychek ay kanan, et nan cheycha'y mangmangwanin ib-a tako chaicha isnan pammati, agkha ket ya ang-angnencha pet nan asi, paymo naakhom cha, enhad-ayaw cha isnan khinag-aeb ay dios, en-am-amis cha, amfotngan ya akewan cha. Ad-i kayo maifob-oweg ken chaicha. Olay isnan makakan, ad-i kayo makiob-ofong ken chaicha.

12-13 Ngem isnan egay namati ay faken tako ib-a, ay ke way fiyangko ay mangokom ken chaicha? Si Apo Dios achi nan kikhad ay mangokom ken chaicha. Ngem wad-ay fiyangyo ay mangokom isnan ib-ayo'y maam-among, ad-i ngen? Kag isnan naisolat ay kalin Apo Dios ay mangwanin, "Tellachenyo isnan maam-amonganyo nan ngaag nan ik-ikkana."†

6

*Nan Nangichaloman nan iCorinto isnan Ib-acha
ay Mamati*

* **5:9** Wad-ay nan insolat Pablo isnan mamati ay maam-among id Corinto ay inmon-on a mo nan solat ay nay, ngem ad-i maifilang nan chey ay inmona ay solatna ken chaicha tay ad-i tako ammo mo ngag nan insolatna. † **5:12-13** Deuteronomio 17:7; 19:19; 22:21,24; 24:7.

1 Mo wad-ay en mangisaklang isnan ib-ana, ay ke ad-i fomain ay en aped mangidchalom isnan sakhang nan ad-i mamati? Nan koma takhon Apo Dios nan lebfengna'y mangaliglo ken chakayo.

2 Ad-iyo ngen ammo ay nan takhon Apo Dios nan sa mangokom isnan katakhotakho isnan lofong?* Et mo siya sa'y chakayo mampay nan mangokom isnan katakhotakho isnan lofong, ay ke yo ad-i kafaelan nan akiakit ay fanag?

3 Ad-iyo ngen ammo ay chatako nan sa mangokom isnan angheles? Mo siya chi, ad-i ngen am-am-amed isnan kawakawakas ay maik-ikkan isnan fiyag?

4 Mo mampay wad-ay cha nan fomala ay chalom, en yo man en ipaokom isnan cheycha'y maid filangcha isnan sinfaan mo?

5 Kanak na ta mo ke kayo fomain. Ay ke paat maid esa's masilib ken chakayo ay makaipap-a isnan lili ay fomala isnan sin-ag-i isnan pammati?

6 Nay pay ya ke yo't idchalom isnan okom ay maid pammatica, nan ib-ayo ay mamati!

7 Olay nan en yo mangichaloman isnan ib-ayo ay mamati et siya kannay sa nan maafakanyo isnan ngaag. Khagkhag-awis pay mo anosanyo et yangkhay nan mangangnenancha isnan ngaag ken chakayo, ya olay pay mo tokongencha chakayo.

8 Ngem ya ket chakayo kannay nan mangangen isnan ngaag ya tokongenyo kayet nan tapina, ya olay akhes nan ib-ayo ay mamati!

* **6:2** Ilaenyo akhes nan Lucas 22:28-30.

9 Ad-iyo ngen ammo ay nan mangangnen isnan ngaag et ad-icha maitapi isnan en-ap-apowan Apo Dios? Ad-iyo loklokowen kannay nan awakyo, tay am-in nan cheycha'y asi nan okhalicha, nan enhayaw isnan khinag-aeb ay dios, nan mench-wadchwa isnan pantewcha, ya nan mangawe isnan ib-acha kannay ay lalaki, et ad-i cha maitapi isnan en-ap-apowan Apo Dios.

10 Siya akhes isnan mangaakew, naakhom, am-fotngan, en-am-amis ya nan mangaakew ay kakaegyat, et ad-icha maitapi isnan en-ap-apowan Apo Dios.

11 Ya kag todi nan tapina ken chakayo issan chey. Ngem idwani nachalosan kayo isnan fasol ya nakapet kayo et ken Apo Dios, sa et naifilang kayo ay nalenteg maichalan isnan kamabfalin Apo Jesu Cristo ay naiyornosanyo ya nan Ispiriton nan Dios tako.

Nan Osto ay Kaosalan nan Waya tako ay Matmati

(Roma 14:13-23; 1 Corinto 8:7-13; 10:23-30)

12 Away wad-ay mangwanin, “Mabfalin ay angnek nan olay ngag sisa.” Away nget tet-ewa, ngem ad-i am-in omagtan is enkhawisan tako. Olay mo kanak, “Mabfalin ay angnek nan olay ngag sisa,” ad-ik kayet angnen tay ta ket lang ya enfalin ak ay faa isnan chey ay angnek.

13 Away wad-ay mangwanin, “Nan makakan, kwan si poto, ya nan poto nan khotok nan enfikhawan isnan makakan.” Ngem wad-ay peng-peng nan naycha tay at mapakawas cha. Nay met achi nan awak teken, tay faken nan asi ay fikhawna nan kaosalana, mod-i ket ta ensilfi

yangkhay ken Jesus ay Apo tako. Ya siya nan kikhad isnan awak tako.

¹⁴ Sa et si Apo Dios ay namangon ken Apo Jesus isnan etey, at akhes fagonena chatako isnan kamabfalina.

¹⁵ Ay ke yo ad-i ammo ay chakayo ay mamati, et naitapi kayo isnan makwanin awak Cristo? Sak ngen kaanen nan ib-an nan awak Cristo ta sak et itapi isnanfafai ay asi nan okhalina? Ad-i mabfalin!

¹⁶ Ay ke yo ad-i ammo ay mo sino nan mangiyamong isnan awakna isnanfafai ay asi, et enfalin cha ay es-esay' awak? Tay siya na nan kanan nan naisolat ay kalin Apo Dios: “Nan chwa'y maamong et enfalin cha ay esa'y awak.”[†]

¹⁷ Nay met achi mo sino nan mangiyornos isnan semekna ken Apo Jesus, et enfalin ay es-esang nan semekcha.

¹⁸ Chokokhanyo nan am-in ay ilan si asi ay okhali. Tay nan tapina ay enfasolan et ad-icha logkhitan nan kinatakhon nan takho, kecheng yangkhay nan asi ay ikkan. Et nan takho ay asi nan ik-ikkana, pangaakhena kannay nan awakna.

¹⁹ Ad-iyogeno ammo ay nan awakyo et Timplon nan Ispirito Santo ay inchawchaw Apo Dios ken chakayo? Faken yo kwa nan awakyo mod-i ket kwan Apo Dios,

²⁰ tay chachama ay napateg nan namayachana ken chakayo. Adi kad, chayawenyo et siya isnan ngag sisay ikkanyo isnan awakyo.

[†] **6:16** Ilaenyo nan Genesis 2:24.

Nan Songfat Pablo Maipoon isnan Mangasawan

¹ Idwani, siya na nan songfatko isnan sas-alodsochenyo ken sak-en is kasolatyo. Kanak: Khawis et yangkhay mo ad-i omasawa nan lalaki.

² Nay met achi tay angsan nan mangangnen isnan asi, masapol ay waschin et mangasawa nan lallalaki, ya siya akhes isnan fabfafai.

³ Nan lalaki, masapol ay angrena nan lebfengna isnan asawana, ya siya akhes isnanfafai, tatno mang-ep cha.

⁴ Tay nanfafai faken et siya nan chadlos mangiyapo isnan awakna mod-i ket si asawana. Siya akhes isnan lalaki, faken akhes siya nan chadlos mangiyapo isnan awakna mod-i ket si asawana.

⁵ Tay siya chi ad-iyo iyad-ad-i nan awakyo isnan asaswayo, mo egayyo ona nentolakhan ay siya chi nan angnenyo isnan sin-ak-itan, ta ad-ad-acha nan wayayo ay enlowalo. Ngem mo makwas chi at chadlo kasin kayo enchipa, tay ta ket lang ya masailowan kayo ken Satanas mo ad-i kayo makaikatpe isnan awakyo.

⁶ Siya chi nan ipalofosko ay angnenyo, ngem faken filin.

⁷ Nan laychek et mo mabfalin koma ta kafaelan tako am-in ay ad-i omasawa ay kag ken sak-en. Nay met achi teketeke nan kafaelan ay ilayad Apo Dios isnan waschin esa'y takhona.

⁸ Idwani, laychek akhes ay tot-oyyen nan chey-chay sisya'y maid asawacha ya nan nailekkasan. Nan kanak et khawis mo ikakkancha'y maeesang ay kag ken sak-en.

⁹ Nay met achi mo ad-i cha makaikatpe, khawis mo mangasawa cha. Tay khagkhag-awis nan mangasaw-ancha mo nan aped cha yangkhay petkan ay manmemanmek isnan figfikhawen nan awakcha.

¹⁰ Idwani, isnan cheycha'y inasaw-an, siya na nan filinko ay nalpo ken Apo Jesus.* Egay nalpo na ken sak-en. Masapol ay ad-i isis-iyana nanfafai nan asawana.

¹¹ Ngem mo taynana, masapol ay ikatpena ay maes-esang, paymo kasin maiyornos isnan asawana chadlo. Siya akhes na isnan lalaki, masapol ay ad-in a ichangen nan asawana.

Nan Tokhon Pablo isnan Mamati ay Ad-i Mamati nan Asawana

¹² Naay akhes nan tokhonko isnan tapina. Maid infakhan Apo Jesus maipoon isnan naycha. Kanak ay mo wad-ay ken chakayo nan mamati ay lalaki ay ad-i mamati nan asawana, sa et mamang-ep nanfafai ay entot-oloy cha kayet ay en-among, masapol ay ad-in a id-ichangen siya.

¹³ Siya akhes isnanfafai ay ad-i mamati nan asawana, masapol ay ad-in a taytaynan siya mo mamang-ep nan lalaki isnan en-aamongancha.

¹⁴ Tay nan egay namati ay lalaki et ifilang Apo Dios ay kag takhona khapo isnan pammartin asawana. Siya akhes isnanfafai ay egay namati, naifilang ay kag takhon Apo Dios tay isnan pammartin asawana. Tay mo faken siya chi's ikkan Apo

* **7:10** Nan inflin Jesus, et wad-ay isnan Mateo 5:31,32; 19:3-9; Marcos 10:2-12; Lucas 16:18.

Dios, at olay nan an-akcha et maifilang cha ay anak si maid pammatina. Ngem nan kinatet-ewana maifilang cha ay kag na an-ak.[†]

¹⁵ Ngem mo laychen nan ad-i namati ay asawa ay maisiyan ken asawana, kikhad siya. Et mo siya chi nan maangnen, at mawayaan nan inasaw-an ay mamati, tay inayakhan Apo Dios chatako ta oompa tako ay enfiyag.

¹⁶ Semkem achi, sik-a ay fafai, ay kem ammo mo sa akhes maisalakan nan asawam isnan mangipakocham ken siya? Siya akhes ken sik-a ay lalaki, ay kem ammo mo maisalakan akhes nan asawam isnan fachangmo?

*Mang-ep tako Koma isnan Kasasaad tako isnan
Namatian tako*

¹⁷ Idwani, siya na nan filinko isnan am-in ay maam-among ay mamati. Kanak en waschin koma mangitot-loy ay enfiyag isnan sikhod ay inischon Apo Dios ay kasasaadna, issan sisya'y egayna nanngelan isnan nangayakhan Apo Dios ken siya.

¹⁸ Kag isnan segyat. Mo apchas kayo nasegyatan issan nangayakhan Apo Dios ken chakayo, ad-iyu kasin pachasen ay sokatan. Siya akhes isnan egay kasegyatan issan nangayakhan Apo Dios ken siya, ad-i mang-ey en menpasegyat.

[†] **7:14** Nan osto ay naisolat isnan Griego isnan nay ay bersikolo et, “Tay nan lalaki ay maid pammatina et naipasanto maichalan isnan asawana, ya nan fafai ay maid pammatina et naipasanto maichalan isnan asawana. Mo faken siya chi, mallawa nan an-akyu, ngem idwani et nasantowan cha.”

19 Tay maid tekena mo masegyatan nan takho paymo ad-i, tay nan pawadwad-en Apo Dios et nan mangiyangnen isnan filina.

20 Tay siya chi, mo ngag nan kasasaad tako issan nanngelan tako isnan inmayakhan Apo Dios, ad-i tako mang-ey sokatan.

21 Mo akhes esang ka ay faa issan nangayakhan Apo Dios ken sik-a, olay. Ngem mo maagtan ka's waya ay komaan, khawis.

22 Mo faa ka issan nangayakhan Apo Dios ken sik-a, ifilangna ay nawayaan ka isnan sakhangna. Kag akhes isnan faken faa ay nawaya issan naayakhana, et enfalin ay faan Cristo.

23 Et tay chachama ay napateg nan namay-achana ken chakayo, ad-i kayo kasin enpafab-aa isnan teken.[‡]

24 Adi kad iib-ak, mo ngag nan kasasaadyo issan nangayakhana ken chakayo, mamang-ep kayo ay maiyoornos ken Apo Dios.

Nan Songfat Pablo Maipoon isnan Maid Asawana ya nan Nailekkasan

25 Idwani mo maipoon isnan sisya'y egay inmasawa, maid ifilinko ay malpo ken Apo Jesus. Ngem siya na nan kanak ay esa'y matalek khapo isnan seg-ang Apo Dios.

26 Nan kanak, et tay isnan wad-ay ay chadlos likhat idwani, khawis mo ad-i tako sokantan nan wad-ay ay kasasaad tako.

[‡] **7:23** Nan osto ay naisolat isnan Griego isna et, “Ad-i kayo enpafab-aa isnan takho.”

27 Kag isnan lalaki, mo apchas inmasawa, ad-i omanap is en-ichangancha. Ya mo egay inmasawa, olay ad-i omanap is asaw-ena.

28 Nay met achi mo kananan mangasawa, maid fomasolana. Siya akhes isnan magmagkit, mo mangasawa, maid akhes fomasolana. Ngem nan yangkhay kanak, et mo mangasawa cha wad-ay ay wad-ay nan likhat ay itopegcha. Ya siya chi nan ad-ik laychen ay lak-amenvyo.

29 Nan laychek ay maawatanyo ay iib-ak, et tay nganngani ay mapengpeng nan timpo, et nay mailapo idwani, khagkhag-awis mo nan chey-cha'y inasaw-an ay lallalaki, et ifilangcha koma ay kag maid asawacha ta ensilfi cha ay osto ken Apo Dios.

30 Siya akhes isnan en-ag-akha ya nan en-laglagsak, faken koma nan akha paymo lagsak nan chadlos cha sesemken. Olay akhes nan chey-cha'y lomako, faken koma nan linakwancha nan semsemkencha, mod-i ket ippeycha koma ay kag cha faken kwa nan linakwancha.

31 Ya am-in ay mangosar isnan kalotaan ay kwa, ad-icha koma pawadwad-en nan chey ay kwacha, tay am-in ay mail-ila isnan nay ay lofong et mamas isnan ad-i omannong.

32 Siya chi tay laychek ay maid koma madchanakanyo. Kag isnan fab-alو, mabfalin ay sesemkena yangkhay nan ensilfiyana ken Apo Jesus, ya nan ikkana ay mangipalal-ayad ken siya.

33 Nay met achi isnan lalaki ay inmafong, nan et fiyag isnan lota nan sesemkena, ya mo ngag nan ikkana ay mangipalal-ayad ken asawana,

34 et nay chwadchwa nan semsemkena. Siya akhes isnanfafai ay maid asawana ya nan magmagkit, mabfalin ay sesemkena yangkhay si Apo Jesus, tay nan pangkhepna et mo ngag nan ikkana ay nakapet ay ensilfi ken siya isnan awak ya semekna. Ngem isnan inasaw-an ay fafai, nan et fiyag isnan lota nan sesemkena, ya mo ngag nan ikkana ay mangipalal-ayad isnan asawana.

35 Nan chey ay kinwanik et enkhawisanyo kannay. Ad-ik laychen ay enpawapawa ken chakayo, mod-i ket laychek yangkhay ay khawis ya naornos kayo, ya nakapet kayo ken Apo Jesus ya maid kasin yo masangawan ay ensilfi ken siya.

Maid Ngaag isnan Mangasaw-an nan Takho

36 Idwani, mo wad-ay nan en-asilayad ay fabalo ya magmagkit ay kasin nentot-oya ta adicha itoley nan nentolakhancha ay en-asawa-an, sa et awni ya ket maliknan nan lalaki ay adi makaikatpe ya lalaychena'y mangiyamong isnanfafai, khawis mo kasina tot-oyyen siya ta enasawa cha et. Mo siya chi maid fomasolana.

37 Nay met achi mo ad-i mapilit nan chey ay fabalo ay mangasawa sa et makaikatpe isnan awakna, ya sinmekna ay ad-in'a't asaw-en nan chey ay magmagkit ya ad-i akhes enchwadchwa isnan sinmekna ay angnen, khawis akhes chi.

38 Adi kad khawis mo nan fab-al, asaw-ena nan magmagkit ay naitot-oya ken siya, nay met achi

khagkhag-awis chadlo mo ad-i mangasawa. §

39 Idwani, mo maipoon isnan inasaw-an ayfafai, masapol ay nakapet ken asawana mo sisya'y matatakho. Ngem mo matey nan asawana, nawaya ay kasin makiasawa isnan laychena, mo ket nan kasina asaw-en et naiyornos ken Apo Jesus.

40 Ngem isnan semekko, kanak en naon-oney kayet nanfafai mo sisya'y maes-esang. Ya patiyek ay inpey nan Ispirito Santo na is kasemekko.

8

Nan Maipoon isnan Naichaton isnan Khinag-aeb ay Dios

(Roma 14:13-23; 1 Corinto 6:12-20)

§ 7:38 Nan bersikolo 36-38 mabfalin ay teken nan laychena'y kanan et siya na: 36 Idwani mo nan esa'y ama et sinmekna ay ad-i osto nan ikkana maipoon isnan ad-inamangipaasaw-an isnan magmagkit ay anakna, ya maawatana ay siya mo ipaasawana siya ta ad-i apchas makoog, kikhad siya mo ngag nan khawis ay kanana en ikkana. Maid makabfasolana. 37 Nay met achi mo nan ama ya nawaya ay mangikkan isnan sinmekna ay lebfengna'y ikkan, ya ad-i maipip-ilit ken siya nan tapina'y semek, sa na't ikekedse ay ad-i mangipaasawa isnan magmagkit ay anakna, ta siya nan kikhad ken siya isnan ad-inamangipaasaw-an, osto akhes chi's ikkana. 38 Adi kad mo sino nan mangipaasawa isnan anakna'y magmagkit et khawis nan ikkana. Ngem mo sino akhes nan ad-i mangipaasawa isnan anakna'y magmagkit et siya nan khagkhag-awis.

¹ Idwani, siya na nan songfatko maipoon isnan karni ay naichoo isnan khinag-aeb ay dios.*

Tet-ewa nan kananyo ay wad-ay ammo tako am-in, nay met achi nan ammo, ento mo fomachang ket ay omipachayew. Ngem nan layad isnan ib-a siya nan omipafikas.

² Mo wad-ay mangmangwanin wad-ay nan am-mona, wad-ay kayet kolangna.

³ Ngem teken isnan takho ay menlal-ayad ken Apo Dios, siya nan figfikhen Apo Dios ay anakna.

⁴ Adi kad mo maipoon isnan mangakkanan isnan karni ay naichoo isnan khinag-aeb ay dios, ammo tako ay nan kag todi ay dioscha et maid kinatet-ewacha. Ya ammo tako ay maid kasin teken si Dios mod-i yangkhay si Apo Dios.

⁵ Tay olay mo wad-ay nan kananchan dios ya apocha id chaya ya isna is kalota, ya olay mo angsaangsan cha kano nan dios ya apocha,

⁶ ngem ken chatako ay mamati, es-esang yangkhay nan Dios. Siya nan Ama tako ay nalpowan nan am-iam-in ay nawad-ay, ya siya nan osto ay ayen ya khotok nan matatakhowan tako ay mamati. Es-esang akhes yangkhay nan Apo tako ay siya si Jesu Cristo. Naichalan ken siya

* **8:1** Issan timpon Pablo, nan ekhad nan iCorinto et maam-among cha ay enlagsak. Siya chi nan mamekfekancha isnan enkik-iwiyen-cha, ta iyeycha isnan enhad-ayawancha ay afong nan khinag-aeb ay dioscha. Idwani, nan likhatna isnan cheycha'y mamati ken Jesus, et mo ad-i cha makichad-ayaw is kaenchad-ayawan ay kawad nan khinag-aeb ay dios, telachen nan kailiyancha chaicha. Nan esang kayet ay likhatcha et tay nan karni ay mailaklako is kamarkitan et naichoo ona isnan khinag-aeb ay dios.

nan nangab-an Apo Dios isnan am-iam-in, ya siya akhes nan nangaeb ken chatako ay entakhona.

Nan Manganosan isnan Ib-a ay Enchwadchwa

⁷ Ngem nan tapina ay mamati et ad-icha kayet maawatan chi, tay apchas cha inmiingsa ay manad-ayaw isnan khinag-aeb ay dios. Et tay sisya'y enchwadchwa cha, mo ischaencha nan naichoo ischi, makorkor nan semekcha tay kanancha ay maitaptapi cha isnan cheycha'y manad-ayaw isnan khinag-aeb ay dios.

⁸ Ngem nan makakan, maid mabfalina'y mangisag-en ken chatako ken Apo Dios. Maid enngaakhana mo ad-i tako kanen chi, ya maid akhes enkhawisana ken chatako mo kanen tako.

⁹ Ngem ilaenyo magtek yangkhay ta nan waya ay wad-ay ken chakayo, et faken chi's mangisakhaw isnan ib-ayo ay sisya'y enchwadchwa.

¹⁰ Tay mo sik-a ya makaawat ka isna, et wad-ay ka ay cha makikan isnan timplon nan khinag-aeb ay dios, ya ket ay ilaen nan ib-am ay sisya'y enchwadchwa nan semekna sik-a, at ngen sa ad-i fomikas nan semekna ay makikan isnan naichoo isnan khinag-aeb ay dios olay mo kanana en fasol chi?

¹¹ Adi kad khapo isnan osto ay mangawatam, mapakawas nan pammatin nan ib-am ay sisya'y enchwadchwa nan semekna ay esa'y inkatteyan Cristo.

¹² Mo siya sa'y makafasol ka isnan ib-am ya saktam nan semekna ay sisya'y enchwadchwa, makafasol ka kannay ken Cristo.

¹³ Idwani, mo nan naichoo ay karni nan khotok nan fomasolan nan ib-ak ay mamati, khap-es na't si ad-i ak ensifo mo kek et ad-i isakhaw nan ib-ak.

9

*Nan Lebfeng nan Apostol
(2 Corinto 11:7-12; 1 Tesalonica 2:7-9)*

¹ Ay ke ak ad-i nawaya? Faken ak ngen apostol? Ad-i ngen sak-en akhes nan esang ay nangila isnan kasin natakho ay Apo tako, ya chakayo nan fongan nan felayko ay naiyornos ken siya ay Apo tako.

² Olay mo ad-i ifilang nan tapina ay apostol ak, khechangna ay apostol ak ken chakayo. Tay nan naiyornosanyo ken Apo Jesus nan kail-an nan kinaapostolko ay nalpo ken siya.

³ Idwani, siya na nan songfatko isnan cheycha'y enkalikali maipoon ken sak-en.

⁴ Ay ke mi ad-i lebfeng ay maagtan si ikatakhomi isnan nay ay chonomi?

⁵ Maid ngen kalebfenganmi ay mangitakin isnan asawa'y mamati, ay kag isnan angnen nan tapina ay apostoles, ya nan aag-in* Apo Jesus ya si Pedro?

⁶ Kecheng kami ngen yangkhay ken Bernabe is masapol ay en madno ta wad-ay ikatakhomi?

*Nan En-isolo isnan Khawis ay Chamag Maipoon
ken Jesu Cristo et Wad-ay Kalentekhancha*

⁷ Ay ke wad-ay sorchacho ay siya kannay nan mamayad isnan ikatakhona? Kag akhes isnan enimola is ofas, ay ke ad-i mangan isnan apitna? Siya

* ^{9:5} Ilaenyo nan Mateo 12:46.

kayet akhes isnan entalaken, ad-i ngen ominom isnan khatas nan ipaspastorna?

⁸ Isnan ekhad tako ngen yangkhay ay takho nan nalpowan nan chey ay kinwanik? Ad-i. Tay siya akhes chi nan wad-ay isnan lenteg

⁹ ay inpaisolat Apo Dios ken Moises, “Ad-iyo takchen nan topek nan faka ay mangikhatkhatin ay cha mangilik isnan naani.”[†]

Ay ke nan faka yangkhay nan sesemken Apo Dios?

¹⁰ Faken ngen chatako nan tet-ewa ay ayen nan kinwanina? Chatako nan khotok nan chadlos naisolatan todi. Kag isnan en-alacho ya nan enani, lebfengna ay wad-ay nan chatagcha et siya chi nan namnamaencha isnan cha cha enhonowan.

¹¹ Siya akhes ken chakami. Tay nan wadwad-ay ay nalpo ken Apo Dios nan inmolami ken chakayo, ay ke chadlos chachama mo wad-ay ilayadyo ay alig aniyenmi?

¹² Mo nan tapina et wad-ay kalentekhancha ay mabfachangan, ad-i ngen am-am-amed ken chakami?

Ngem egaymi paat inosar nan nay ay kalentekhanmi, mod-i ket inan-anosanmi nan ngag sisa'y likhat, ta maid manaktak isnan kaiwalaghawakan nan Khawis ay Chamag maipoon ken Cristo.

¹³ Ilaen tako kay ya nan enhonchono isnan Timplo. Ad-iyo ngen ammo ay alaencha nan kangencha isnan wad-ay ay cha nailayad ischi? Ya siya akhes isnan cheycha'y enhonchono is kaaltar, ad-i cha ngen fomingit isnan maichaton ischi?

[†] 9:9 Ilaenyo nan Deuteronomio 25:4.

¹⁴ Siya akhes isnan cheycha'y mangipap-alawag isnan Khawis ay Chamag, inflin nan Apo ay siya kannay koma chi nan omal-ancha isnan ikatakhocha.

¹⁵ Ngem sak-en, egay ko inpip-ilit nan is yangkhay ay kalentekhak, ya ad-ik isolat na tatno cha kayo omag-agtan. Tay khap-es na't si matey ak mo nan makaan ken sak-en nan lagsak ay mangwanin ad-i ak kalagfowan isnan chonok.

Nan Okhali ay Ipailan Pablo isnan Mannge isnan Khawis ay Chamag

¹⁶ Olay mo ipap-alawagko nan Khawis ay Chamag ngem maid kalebengkay ay chomayew, tay siya chadlo na nan naichawchaw ay chonok ay masapol ay angnek. Selaeg ko mo ad-ik ipalawag nan Khawis ay Chamag!

¹⁷ Mo sa ya sak-en nan aped nanmek ay mangipalawag isnan Khawis ay Chamag, wad-ay ay wad-ay nan fongaek. Ngem khapo tay siya chi nan inpadnona ken sak-en ay maid is kasmekko, et angnek tay siya nan intalekna ken sak-en.

¹⁸ Ngag et kay nan fongaek? Maid teken mod-i nan mamang-epak ay mangipalawag isnan Khawis ay Chamag ay ad-i mang-ey fayachan nan mannge, olay mo wad-ay kalentekhak ay omala is ikatakhok ken chaicha.

¹⁹ Tay olay mo nawaya ak ya maid takho is fomab-aa ken sak-en, iyoyak kayet ay mafab-aa isnan olay sino, tatno mo mabfalin et angsaangsan koma nan awisek ay mamati.

²⁰ Adi kad mo wad-ay ak isnan cheycha'y Judio, anosak nan okhalicha ta awisek chaicha. Siya,

isnan kawadko ken chaicha ay menwanwaned isnan lenteg Moises, maitaptapi ak, olay mo ammok ay ad-ik masapol ay iyangnen nan ekhadcha ay nailenteg. Siya chi nan angnek ta mo mabfalin awisek chaicha ta mamati cha akhes.

²¹ Mo nan isos-olowak akhes et Gentil ay ad-i mangon-onod isnan lenteg nan Judio, ad-ik akhes iyangnen chi ay lenteg ta wad-ay ikkak ay mangawis ken chaicha. Ad-ik kanan ay ipeg-anak nan lenteg Apo Dios, tay patpatiyek met nan lenteg Cristo.

²² Mo wad-ay ak isnan cheycha'y nakapsot nan pammaticha, ifakhayko nan okhalik ken chaicha tatno awisek chaicha. Adi kad mo wad-ay ak isnan kawad nan olay sino ay takho ippeyko nan kafaelak ay mangangnen isnan osto isnan sakhangcha am-in, tatno mabfalin ay awisek nan tapina ken chaicha ta maisalakan cha.

²³ Ang-angnek am-in chana maigkhapo isnan Khawis ay Chamag, ta maitapi ak ay bindisyonana.

Nan Mangipalawakan Pablo isnan Khawis ay Chamag nan Khotok nan Matatakhowana

²⁴ Ammoyo met ay mo wad-ay lomfa, ippey nan am-in ay makilomfa nan kafaelancha ay entagtag, ngem es-esang yangkhay nan mangafak ya wad-ay fongaena. Siya akhes ken chakayo, ippeyyo nan kafaelanyo ta wad-ay fongaenyo ay ichowan Apo Dios.

²⁵ Am-in ay makikontis, et paingsaencha nan awakcha ay mangikatpe isnan olay ngag, ta mo makilomfa cha et mangafak cha ay mangafak.

Nay met achi khechangna'y at maamas nan fongaencha, ngem nan at fongaen tako, olay kaatna ad-i kaam-amas.[‡]

²⁶ Siya akhes ken sak-en, ipapatik ay kag isnan makilomlomfa ay es-esang nan pangkhepna. Ya faken ak kag isnan mакиононг ay chakhem nan sonsontokena.

²⁷ Ad-i. Nan angnek, et paingsaek nan awakko isnan likhat engkhana'y makaikatpe ak isnan ngag sisa ay fikhawko, tay ta ket lang ya kinwasko nan chonok ay en-ipap-alawag, ya ket ay sak-en pet nan maaspowan ay egay nensakhana.

10

Nan Inangnen nan Israelitas ya nan Chosacha

¹ Sesemkenyo'y iib-ak san inmat isnan ikik-it tako ay inmon-onod ken Moises id sangad-om. Wawawawad-ay nan lifoon Apo Dios ay nantaillingeb ken chaicha am-in, ya nakagchang cha am-in ay enkhagkhawis isnan Fayfay ay makwanin Enkilat.*

[‡] **9:25** Issan timpon Pablo, lomfa nan kaang-angsanay ay maipab-pafoya. Ya nan naichawchaw ay fongaen nan mangafak, et siya nan ilan si soklong ay nalakha. Nan nalakha et tofon si fatang paymo ilan si chapong, ya ad-i ap-aped, tay siya chi nan wad-ay ken chaicha ay mangipaila isnan pateg nan nangafak. * **10:1** Id sangad-om ay nenfalin ay faa nan Israelitas id Egipto, finaan Apo Dios si Moises ay mangikaan ken chaicha isnan chey ay ili. Et issan khinomchangancha isnan Fayfay ay makwanin Enkilat, siniyana nan chanom ta wad-ay mamagkhan is lota ay manalanancha. Sa et wad-ay nan lifoo ay kail-ana ay wad-ay si Apo Dios ken chaicha ya nangipangpango ken chaicha isnan winakas ya minaschem. Nan okhod maipoon isnan lifoo ya nan fayfay et wad-ay isnan Exodus 14.

² Sa et maiyalig cha ay nafonyakhan am-in ay disipolos Moises isnan lifoo ya fayfay.

³ Et nangnangan cha am-in isnan es-esang ay ilan si makakan ay inchowan Apo Dios.

⁴ Siya akhes ay inpainom Apo Dios chaicha am-in isnan chanom ay inpfalana is kafato. Ya si Cristo ay nangifofoweg ken chaicha nan maiyalig isnan chey ay fato.

⁵ Ngem olay mo siya chi, kaangsanan ken chaicha nan egay nangangnen isnan laychen Apo Dios, et nay inwalana nan awakcha isnan malalango ay lota.

⁶ Idwani, inmat am-in chachi ta katokhonan tako, ta ad-i tako fikhawen nan ngaag, ay kag ken chaicha.

⁷ Ad-i tako akhes enhad-ayaw isnan khinag-aeb ay dios ay kag isnan tapina ken chaicha.[†] Tay nan naisolat maipoon ken chaicha et,

“Timokcho cha ay mangan ya ominom sa cha't naligwat ay manod-olaw.”

⁸ Ad-i tako akhes angnen nan asi ay kag isnan tapina ken chaicha, tay siya nan ket ay namatteyana isnan chwan poo ya tolo ay lifo ken chaicha isnan sin-akhew yangkhay.[‡]

⁹ Ad-i tako akhes teptepngen/ padpachasen si Apo Dios ay kag isnan inangnen nan tapina ken chaicha, tay siya nan ket ay nangifaalana isnan oweg ay namatey ken chaicha.[§]

[†] **10:7** Issan kawad nan Israelitas isnan filig ay Sinai, khinmaeb cha is faka isnan fallitok, ya siya chi nan chinad-ayawcha. Ilaenyo nan Exodo 32:1-6. [‡] **10:8** Ilaenyo nan Numero 25:1-9. [§] **10:9** Ilaenyo nan Numero 21:5-6; Salmo 78:18-19.

10 Ad-i tako akhes enlililili ken siya ay kag isnan inangnen nan tapina ay ib-acha, tay ket ay finaan Apo Dios nan empatey ay anghelna ay namatey ken chaicha.

11 Inmat am-in chachi ken chaicha ta katokhonan nan takho, ya naisolat cha ay en-achalan tako ay matatakho isnan nay ay nganngani ay mapeng-pengan nan lofong.

12 Tay siya chi mo wad-ay mangwanin osto siya, masapol ay ilaena tay ta ket lang awni ya mayagyag siya.*

13 Maid intopegyo ay sailo ay egay akhes intopeg nan katakhotakho. Ngem matalek si Apo Dios, ya ad-ina ipalofos chakayo ay matepeng/mapachas isnan ad-iyo kafaelan, mod-i ket ipafikasna chakayo ta makakatpe kayo ya somya nan enfanakhan nan natepnganyo.

Nan Songet Apo Dios isnan Menchwadchwa isnan Pantewna

14 Tay siya chi, kanak ken chakayo ay laylay-chek, chokokhanyo nan khinag-aeb ay dios ta faken chi's chad-ayawenyo.

15 Nanemneman kayo ay chak tot-oyyen, et nay kikhad kayo ay manmek isnan nay ay kankanak.

16 Isnan makiyamanan ya makiinoman tako isnan matatasa ay mangischo isnan kabindisyonan tako, ad-i ngen siya chi nan mangipaila ay mai-tattapi tako ken Cristo isnan inmayosan nan chalana? Siya akhes mo kanen tako nan tinapay ay

* **10:12** Nan osto ay naisolat isnan Griego isna et, “Isonga mo wad-ay mangwanin tomatakcheg siya, ilaena tay ta ket lang ya mayagyag.”

petpet-angen tako, ad-i ngen siya chi nan mangipaila ay maitattapi tako ken Cristo issan nateyana ya natakhowna.[†]

¹⁷ Et khapo tay esang ay tinapay nan ikakcheng tako ay kanen, maawatan ay olay mo angsan tako, khechangna'y es-esang tako ay awak.

¹⁸ Kag isnan cheycha'y Israelitas, ad-i ngen nan cheycha'y makikan isnan naichaton isnan altar, et ipailacha ay makichad-ayaw cha?

¹⁹ Ngag nan laychek ay kanan? Ay kek kanan en Dios nan khinag-aeb ay dios, ya wad-ay silfin nan naichoo ken chaicha?

²⁰ Faken chi. Nan laychek ay kanan, et nan maichoo isnan khinag-aeb ay dios et nan anito nan maidchoowana, ya faken ken Apo Dios. Et adik laychen mo maitaptapi kayo isnan anito.

²¹ Ay ke yo kanan en makiinom kayo isnan fayas ay manemsemkan ken Apo Jesus ya en kayo akhes makiinom isnan naichoo isnan anito? Siya akhes ay ad-i mabfalin ay makikan ka ken Apo Jesus ya sa kayo't makikan akhes isnan anito.

²² Laychen tako ngen ay pasongten[‡] nan Apo isnan mangabfolotan tako isnan teken? Ay ke tako mafikfikas mo siya?

Nan Layad isnan Ib-a tako nan Mangichalan ken Chatako

²³ Away wad-ay mangwanin, “Mabfalin ay angnek nan olay ngag sisa.” Away nget tet-ewa, ngem ad-i cha am-in omagtan isnan enkhawisan

[†] **10:16** Nan osto ay naisolat isnan Griego isna et, “maitapi tako isnan awak Cristo.” [‡] **10:22** Nan osto ay naisolat isnan Griego isna et, “Laychen tako ngen ay paimonen nan Apo?”

tako. Olay mo kanak, “Mabfalin ay angnek nan olay ngag sisa,” ngem ad-icha am-in pabfikasen nan ib-a.

²⁴ Masapol ay ilaen nan waschin esang nan enkhawisan nan ib-ana, ta faken yangkhay nan awakna nan semsemkena. §

²⁵ Mo maipoon isnan karni ay mailako is kat-inchaan, nawaya tako ay manibfan. Ad-i tako mang-ey ensemesemek ya enpoopoot mo ento nan nalpowana.

²⁶ Siya chi tay kanan nan naisolat ay kalin Apo Dios,

“Nan lota ya nan am-in ay wad-ay ischi et kwan Apo Dios.”*

²⁷ Adi kad mo wad-ay nan maid pammataina ay mangayag ken chakayo ay makikan ya laychenyo ay omey, omey kayo. Kanenyo nan olay ngag sisa ay isangocha. Ad-i kayo kasin ensemesemek ya enpoopoot mo ento nan nalpowana.

²⁸⁻²⁹ Ngem mo wad-ay mangwani ken chakayo, “Naichaton pay na,” ad-i kayo ensifo tay khapo ken siya ya ta maid masaktan. Nan laychek ay kanan et ta ad-i masaktan nan semek nan takho ay nanot-oya ken chakayo, faken nan semekyo.

Away wad-ay mangwanin, “Ay ke omno mo ad-i ak nawaya ay mangangnen isnan ngag sisa, khapo yangkhay isnan semek nan ib-ak?

³⁰ Mo enyaman ak ken Apo Dios maipoon isnan kanek, ek man madchilaw isnan inyamanko ken Apo Dios ay?”

§ **10:24** Ilaenyo akhes nan Filipos 2:4.
Salmo 24:1.

* **10:26** Ilaenyo nan

³¹ Nan yangkhay kanak et, ilaenyo ta machayaw si Apo Dios maipoon isnan am-in ay angnenyo, olay mo mangan paymo ominom kayo.

³² Ilaenyo et ta maid ang-angnenyo ay mabfalin ay kaisagkhawan nan cheycha'y Judio, Gentil, paymo nan maam-among ay ib-ayo ay takhon Apo Dios.

³³ Wanchenyo sak-en ay mangippey isnan kafaelak ay mangangnen isnan osto isnan sakhang nan olay sino, ya sesemkek akhes nan enkhawisancha am-in isnan am-in ay angnek, faken yangkhay nan enkhawisak, ta asop ya maisalakan cha.

11

¹ Wanchenyo et sak-en, ay kag isnan ikkak ay menwanwaned ken Cristo.

Nan Osto ay Ikkan nan Fabfafai is kaSinfaan

² Ichayawko chakayo mo ke tay omiismek kayo isnan am-in ay ngag sisa, ya kokompet kayo isnan ekhad nan mamati ay insolok ay wanchenyo.

³ Ngem wad-ay kayet nan laychek ay maawatanyo koma. Si Cristo, siya nan pangolon nan am-in ay lallalaki. Kag nan lalaki, siya nan pangolon nan asawana, ya si Apo Dios nan pangolon Cristo.

⁴ Adi kad mo sino nan lalaki ay mangisoklong isnan is yangkhay isnan olona isnan sakhang nan katakhotakho, isnan cha na enlol-owalowan

paymo enpap-alawakhan isnan inpaammon Apo Dios, et ifabfaina nan pangolona ay si Cristo.*

⁵ Ya nan fafai ay enlowalo paymo en-isolo isnan inpaammon Apo Dios ya ad-i en-apongot, et ifabfaina kannay si asawana ay pangolona. Kag met laeng nenpaklet siya.[†]

⁶ Adi kad mo ad-in a laychen ay en-apongot, khap-esna't si enpaapolog et yangkhay. Nay met achi tay kafabfain nan enpaapolog paymo empaklet, en-apongot koma.

⁷ Tay nan lalaki, masapol ay ad-i manoklong isnan sakhang nan mamati, tay nakhaeb siya ay kag ken Apo Dios ya siya nan kail-an nan katang-tangachana. Ngem nan fafai, siya nan kail-an nan katangachan nan lalaki.

⁸ Tay egay khinaeb Apo Dios nan lalaki isnan fafai, mod-i ket nan fafai isnan lalaki.

⁹ Siya akhes ay egayna khinaeb nan lalaki khapo isnan fafai, mod-i ket nan fafai khapo isnan lalaki.

¹⁰ Siya chi nan khotokna ay nan fabfafai, et masapol ay en-apongot cha, ya ta ilaen nan angheles ay si asawana nan pangolona.

¹¹ Nay met achi, ken chatako ay naiyornos ken Apo Jesus, ad-i tako kanan en nan lalaki, et ad-in a masapol nan fafai. Siya akhes isnan fafai, ad-i

* **11:4** Issan timpon Pablo, mo ap-apan nan lalaki nan olona isnan makikaliyana isnan takho, nan laychena ay kanan et fan-ig siya mo nan makikak-aliyana. Siya akhes isnan fafai, mo ad-i en-apongot isnan enlowalowana isnan sakhang nan mamati, ipailana ay maik-is-o siya isnan asawana. † **11:5** Isnan ekhad nan iCorinto, mo wad-ay matey, am-in ay kafabfaiyan nan kinmaan et masapol ay maapolokhan cha. Siya akhes kayet chi nan maikkan isnan fafai ay asi nan okhalina, maapolokhan siya.

tako kanan en ad-in a masapol nan lalaki.

¹² Tay olay mo nalpo nan chamo ayfafai isnan lalaki, ngem mailapo ischi maid lalaki ay ega naiyanak isnanfafai. Siya akhes ay am-iam-in ay wad-ay, et nalpo ken Apo Dios.

¹³ Semkenyo achi. Ay ke omno mo ad-i enapongot nanfafai mo enlowalo ken Apo Dios?

¹⁴ Ay ke tako ad-i ammo ay sikhod ay naiyokhali ay mo ipaanchon nan lalaki nan fookna et kafabfain chi?

¹⁵ Ngem mo nanfafai is mangipaancho isnan fookna, siya chi nan katangachana, tay naischo nan fookna ay mangap-ap ken siya.

¹⁶ Ngem mo wad-ay mensopla isna, nan yangkhay kanak et tay maid teken si ekhad ay tan-oyanmi ay cha maiyang-angnen isnan maamongan nan takhon Apo Dios, ya maid akhes teken ay ekhad ay tan-oyancha.

Nan Omno ay Maangnen ay Manmekan isnan Etey Jesus

¹⁷ Ngem isnan nay ay ifaagko ken chakayo idwani, ad-ik ichayaw chakayo. Tay mo maamamong kayo, ad-i yo met enkhawisan, mod-i ket enngaakhanyo pet.

¹⁸ Tay nan esang ay chinngek, et mo maamamong kayo makhekhedwa kayo. Ya kanak en away wad-ay kinatet-ewana,

¹⁹ tay masapol ay wad-ay masisyanyo ta mailatak mo sino ken chakayo nan tet-ewa ay matalek.

20 Ngem mo maamong kayo ay mangan ay manmanmek koma isnan nateyan Jesus, ke pet ay faken.

21 Tay ento mo maofob-ong kayo, ya ket waschin et cha mang-onay ay mangan isnan sengetna. Et tay siya chi, wad-ay cha nan megsamegsan ya cha mafoteng, sa et okhay nan tapina ay cha maowat ya maeew-ew.

22 Ngag man chi's cha yo ang-angnen! Ay ke maid afongyo's manganan ya ominomanyo? Paymo ilal-ayosanyo ngen nan takhon Apo Dios ya ipabfainyo nan ib-ayo ay maid mabfalincha? Ngag et kay nan kanak ken chakayo? At ngen sak ichayaw chakayo? Ad-i mabfalin.

23 Nan chey insos-lok ken chakayo ay nalpo ken Apo Jesus et siya na: Si Apo Jesus, isnan chey kannay ay maschem ay naitiktikana, inalana nan tinapay,

24 et osto'y menyaman, pinetpet-angna sa na't kanan, "Siya na nan awakko ay naichawchaw pala ken chakayo.[‡] Kanenyo na ta manemsemkanyo ken sak-en."

25 Nakwas cha ay nangan, sa na't akhes inala nan tasa ay mangwanin, "Nan matatasa ay nay et siya nan falo ay tolag Apo Dios ay nakhaeb isnan chalak. Isnan kad-in manginomanyo isna, angnenyo ta manemsemkanyo ken sak-en."[§]

[‡] **11:24** Isnan tapina ay naisolat ay kalin Apo Dios, nan naisolat et, "Siya na nan awakko ay napet-apet-ang pala ken chakayo."

[§] **11:25** Nan naisolat maipoon isnan omochi ay nakiofongan Jesus isnan disipolosna et wad-ay isnan Mateo 26:26-30; Marcos 14:22-26; ya Lucas 22:14-20. Nan maipoon akhes isnan falo ay intolag Apo Dios et wad-ay isnan Hebreo 8:6-12.

26 Adi kad isnan kad-in mangakkananyo isnan tinapay ya manginomanyo isnan matatasa, ipaammoyo nan inangnen Apo Jesus isnan eteyna, engkhana isnan kasina aliyan.

27 Et mo wad-ay maitapi ay makikan isnan tinapay ya makiinom isnan matatasa ta manemsemkan cha koma ken Apo Jesus ngem ket ay teken et nan angnencha, fomasol cha tay laglag-asencha nan awak ya chalan Apo Jesus.

28 Tay siya chi, masapol ay waschin manmek ona mo osto nan semekna, esa et en makikan isnan tinapay ya makiinom isnan matatasa.

29 Tay mo ad-in afigfikhen nan ayen nan awak Jesus mo makikan, paymo nan ayen nan chalana mo makiinom, et siya kannay nan mangan-anap isnan kadchosaana mo aped mangan ya ominom.

30 Siya sa nan khotokna ay angsan ken chakayo nan masakew ya masakit, ya wad-ay nan natey.*

31 Nay met achi mo waschin ona manmek mo osto nan semekna, ad-i tako maokom ya machosa ken Apo Dios.

32 Ngem mo cha tako maokom ya machosa idwani, siya chi nan ikkan Apo Dios ay manaplit ay manokhon ken chatako ta ad-i tako maitapi isnan katakhotakho isnan lofong ay machosa is tap-in.

33 Tay siya chi ay iib-ak, mo maamong kayo ay makikan ta manemsemkanyo ken Apo Jesus, ensisaed kayo.

34 Ngem mo wad-ay naowaowat, khawis mo mangan ona is afongna, tatno nan maamonganyo et ad-i enfalin ay kadchosaanyo. Kecheng chana is

* **11:30** Nan osto ay naisolat isnan Griego isna et, “*wad-ay nan maseyep.*”

ifaagko ken chakayo. Idwani mo maipoon isnan tapina ay laychek ay ifilin ken chakayo, awni ta omey ak ona issa.

12

Nan Iwalas nan Ispirito Santo ay Nateketeken ay Kafaelan nan Mamati

¹ Idwani ay iib-ak, mo maipoon isnan ilayad nan Ispirito Santo, laychek ay maawatanyo ay osto.

² Ammoyo met ay issan sisya'y egayyo namiyan, kad-in naawis kayo ya naallalang isnan teketekeen ay maid leng-agna ay khinag-aeb ay dios.

³ Ngem idwani laychek ay ammowenyo ay mangimaton isnan takho ay ichad-alan nan Ispirito Santo. Ad-i mabfalin ay pangaakhena si Jesus. Et nan takho ay ad-i ichad-alan nan Ispirito Santo, ad-ina mabfalin ay kanan en, “Si Jesus nan Apok.”

Nan Teketeken ay Ilayad nan Ispirito Santo isnan Mamati ay Enkhawisancha Am-in

⁴ Wad/ay nan nateketeken ay kafaelan ay nailayad isnan mamati, ngem es-esang nan nalpowana ay siya nan Ispiriton Apo Dios.*

⁵ Wad/ay nan nateketeken ay ikkan ay machang isnan ib-a, ngem es-esang nan Apo ay ensilfiyancha.

⁶ Ya nateketeken nan chonon Apo Dios isnan fiyang nan nateketeken ay takho, ngem khechangna'y nan es-esang ay Dios nan mangidno ken chaicha am-in.

* **12:4** Naisolat nan teketekeen ay ilayad Apo Dios isnan mamati isnan Roma 12:6-8; Efeso 4:11; ya 1 Corinto 12:28.

⁷ Adi kad isnan waschin mamati, ichowan nan Ispirito Santo nan nateketeken ay kafaelancha ay enkhawisancha am-in.

⁸ Isnan esang, ichawchawna nan kafaelana ay mangifaag isnan silib Apo Dios. Isnan esang, ichawchawna nan kafaelana ay mangilatak isnan ayen nan kalina.

⁹ Pabfikasen akhes nan Ispirito Santo nan pammatin nan esang, ya siya akhes nan mangichowa isnan kamabfalin nan esang ay mangipagkhawis isnan masasakit.

¹⁰ Isnan esang, ichowana nan kamabfalin ay mangangnen isnan omipataa, isnan esang nan kafaelan ay mangifaag isnan inpaammon Apo Dios, ya isnan esang kayet, ichowana nan kafaelana ay mangilasin mo nan naifaag et nalpo isnan Ispiriton Apo Dios paymo isnan anito. Isnan esang akhes, ichowana nan kafaelana ay enkali isnan nateketeken ay kali ay egayna paat inamammowan, ya isnan esang, ichowana nan kafaelana ay mangilatak isnan ayen nan kali ay maapapat.

¹¹ Ngem kecheng nan es-esang ay Ispiriton Apo Dios nan mangis-ischo isnan am-in ay naycha'y kafaelan tako, ya siya nan kikhad ay mangiwalas isnan laychena isnan waschin esa'y mamati.

Nan Maiyalikan nan Mamati

¹² Maiyalig ay awak Cristo nan angsaangsan ay mamati. Kag isnan awak tako ay angsan nan partina, ngem khechangna ay es-esang kayet ay awak.

¹³ Tay chatako am-in, Judio paymo Gentil, faa paymo faken, nafonyakhan tako am-in isnan es-esang ay Ispirito Santo ta enfalin tako ay kag es-esang ay awak, ay siya nan awak Jesus. Ya waschin tako akhes chinawat nan es-esang ay Ispirito Santo ay entetee ken chatako.[†]

¹⁴ Kag isnan kinwanik maipoon isnan awak, ay faken es-esang nan partina mod-i ket angsan.

¹⁵ Mo nan siki ya kananan, “Faken ak tapin si awak tay faken ak lima.” Olay mo siya chi's lilina khechangna'y partin si awak.

¹⁶ Siya akhes isnan koweng. Mo kananan, “Faken ak partin si awak tay faken ak mata.” Olay mo siya chi nan lilina khechangna'y tapin kayet si awak.

¹⁷ Ayed ta mata yangkhay nan awak, ento pay nan ikkana'y enchenge? Ya mo am-in nan awak et koweng, ngag nan ikkana'y ensongsong?

¹⁸ Nay met achi si Apo Dios, inmanmana ay nangaeb isnan am-in ay partin nan awak, maiyafoloy isnan laychena.

¹⁹ Tay mo es-esang nan partina, ay ke makwanin awak?

²⁰ Ngem nan kinatet-ewana, angsan nan partina ngem khechangna'y es-esang ay awak.

²¹ Tay siya chi ad-i mabfalin ay kanan nan mata isnan lima, “Ad-ik kasapolan sik-a.” Siya akhes ay ad-i mabfalin ay kanan nan olo isnan siki, “Ad-ik masapol sik-a.”

²² Nan magtek kinatet-ewana, et nan partin si awak ay olay mo kag maid chadlos filangna, ya ket

[†] **12:13** Nan osto ay naisolat isnan Griego isna et, “*naipainom tako am-in isnan es-esang ay Ispirito.*”

siya chachi nan chadlos tako pet kasasapolan.

²³ Ya nan partin si awak ay ifilang tako ay ad-i chadlos napateg, ket ay siya chachi nan kag tako ichayaw isnan menfachowan tako. Ya nan ad-i koma maipaila ay partin si awak, siya nan apapán tako ay khawis,

²⁴ ay ad-i kag isnan partin si awak ay khawis nan foyana. Adi kad nan inangnen Apo Dios ay nangaeb isnan awak tako, et ta patkhen tako nan kag ad-i chadlos napateg.

²⁵ Siya chi nan inikkan Apo Dios, ta ad-i enasiokhay nan partin si awak, mod-i ket en-iso nan angnen cha ay en-asifabchang.

²⁶ Adi kad mo malikhatan nan esa'y partin si awak, siya akhes isnan am-in nan awak. Ya mo machayaw nan esang, waschin cha am-in lalayad.

²⁷ Idwani, nan ayen nan kankanan et chakayo nan awak Cristo, ya maiyalig ay partin nan awakna nan waschin esang ken chakayo.

²⁸ Et chinotokan Apo Dios nan nateketeken ay mangikkan isnan chonona. Kaoonaan nan apostoles. Ikadwa nan cheycha'y mangifab-aag isnan inpaammona. Ikatlo nan mangisos-olo isnan kalina. Sa et wad-day akhes nan mangangen isnan katataa, nan mangipagkhawis isnan masakit, nan mamadfachang isnan kaseseg-ang, nan mangichad-alan isnan sinfaan, ya nan naagtan is kafaelan ay enkali isnan nateketeken ay kali ay egaycha paat inam-ammowan.

²⁹ Ay ke cha Apostoles am-in? Ay ke cha am-in ifab-aag nan inpaammon Apo Dios? Ad-i met

am-in et mimistolo, paymo makaangnen isnan katataa.

³⁰ Wad-ay ngen ken chatako am-in nan kamabfalin ay mangipagkhawis isnan masasakit? Kafaelan tako ngen am-in ay enkali isnan nateketeken ay kali ay egay tako paat inammowan? Maid met akhes kafaelan tako am-in ay mangilatak isnan ayen nan kali ay egay tako paat inam-ammowan.

³¹ Nan magtek koma angnen tako et ta ippey tako nan kafaelan tako ay menkwa isnan wadwad-ay ay ilayad nan Ispirito Santo.

Ngem idwani, wad-ay nan ipaammok ken chakayo ay khagkhag-awis is solit ay wanchen.

13

Nan Wadwad-ay ay Kafaelan nan Mamati

¹ Idwani, olay pay mo kafaelak ay enkali isnan am-in ay kalin si takho ya nan anheles, maid kayet silfina, mo maid layadko. Kag ak yangkhay san chey tomotongeg ay pattong paymo patik ay aped komangkanangkang.

² Siya akhes ay olay pay mo wad-ay kafaelak ay mangifaag isnan inpaammon Apo Dios, ya maawatak nan am-in, olay nan intatafon Apo Dios ay nemnemna ay egayna inpap-aammo isnan tapina, ongar kayet mo maid layad. Olay akhes mo tet-ewa'y ab-afikas nan pammatic ay makaipakheg-ed isnan filig, siya kayet ay maid paat silfik mo maid layadko.

³ Olay pay mo chak ak-akiten ay mangipakchaw isnan am-in ay kwak isnan maid mabfalina, ya

olay kayet mo iyoyak nan awakko ta poowan-cha,* at khechangna'y ad-ik enkhawisan mo maid layadko.

⁴ Nan takho ay layad nan wad-ay ken siya, ipailana nan anos ya oya, ya ad-i en-apal paymo nachayew.

⁵ Ad-i en-ong-ongos ya ad-i en-angnen isnan kaifafainana. Ad-in aipapilit nan laychena. Ad-i ensosossongget ya ad-in asesemken nan ngaag ay naikkan ken siya.

⁶ Ad-in ailal-ayad nan ngaag, mod-i ket ilal-ayadna yangkhay nan tet-ewa'y khawis.

⁷ Adi kad nan takho ay layad nan wad-ay ken siya et maid paat kolangna isnan anos, talek, nam-nama ya katpe.

⁸ Teken chadlo nan layad tay maid pengpengna. Nan kafaelan ay mangifaag isnan inpaammon Apo Dios, at mamaid. Siya akhes isnan kafaelan ay enkali isnan nateketeken ay egay paat inammowan ay kali, at makaan. Ya nan kafaelan ay mangammo isnan kinatet-ewa, et tomke.

⁹ Tay nan kafaelan tako idwani ay mangammo ya mangifaag isnan inpaammon Apo Dios, et egay kayet kaanay.

¹⁰ Ngem mo enfalin tako ay maid kolangna et mamaid nan kolang ay kafaelan tako idwanin.

* **13:3** Issan timpon Pablo palikhaten nan iRoma nan Judio ay ad-i enchayaw isnan dios nan iRoma. Mo ad-icha en-ichoo is insinso isnan dioscha ay iRoma, mafadyokan nan tapina, ipapateycha nan tapina isnan atap ay enkik-iwi, ya poowancha nan tapina. Siya akhes chana nan naang-angnen isnan angsan ay namati ken Apo Jesus, tay inad-icha ay en-ichowa isnan dios nan iRoma.

11 Kag ken sak-en, issan kaong-ongak, inoong-ongka nan enkak-aliyak, semek si ong-onga nan semekko ya inong-onga nan mamigfikhak isnan isyangkhay. Idwani ay naeteng ak, kinaanko am-in nan ekhad si ong-onga.

12 Siya chi nan aligna ken chatako idwani, kag tako il-ilaen si Apo Dios isnan nakodlep ay sarming, ngem is tap-in, at ilaen tako nan osto ay kamesna mo sakhangen tako siya. Idwani, adik ammo siya ay osto, ngem is tap-in si akhew at ammok siya ay osto ay kag isnan sikhod ay nangammowana ken sak-en.

13 Adi kad siya chana nan tolo ay sisya is engengkhana: nan pammati, nan namnama ya nan layad. Ngem nan kapapatekhan isnan naycha et siya nan layad.

14

Nan Kaaammechan ay Kafaelan ay Ichowan nan Ispirito Santo

1 Pawadwad-enyo nan layad isnan am-in ay pangkhepyo, sa yo't ippey nan kafaelanyo ta kowaenyo nan ilayad nan Ispirito Santo, amamed nan kafaelan ay mangifaag isnan inpaammon Apo Dios.

2 Nan takho ay enkak-ali isnan nateketeken ay kali ay egayna paat inam-ammowan, et si Apo Dios nan kakak-alina ya faken nan takho, tay ad-icha maawatan nan ap-apatena. Nan angangnena, et maichalan isnan Ispirito Santo apapatena nan sikhod ay naitafon ay semek Apo Dios.

³ Ngem nan mangifaag isnan inpaammon Apo Dios, et takho nan makikak-aliyana ta fagfag-ana ya pabfikasena chaicha, ya liwliw-ena nan maliglikhatan.

⁴ Nan takho ay enkak-ali isnan nateketeken ay kali ay egayna paat inam-ammowan, et kecheng nan semekna nan pabfikasena. Ngem nan mangifaag isnan inpaammon Apo Dios, et pabfikasena am-in nan maam-among ay mamati.

⁵ Laychek achi mo wad-ay kafaelanyo am-in ay enkali isnan nateketeken ay kali ay egayyo paat inam-ammowan. Ngem wad-ay nan khagkhagawis kayet et siya nan kafaelanyo ay mangifaag isnan inpaammon Apo Dios. Tay mo maid mangipaawat isnan ayen nan teken ay kali ta maipafikas nan maam-among, wadwad-ay kayet chadlo nan mangifaag isnan inpaammon Apo Dios mo nan enkali isnan teketekeen ay kali.

*Nan Maipoon isnan Menkali isnan NATEKETEKEN
ay Kali isnan Sinfoan*

⁶ Ayed ta omali ak ay mangisolo ken chakayo'y iib-a ya nateketeken ay kali ay ad-iyo ammo nan osalek, ngag kay nan enkhawisana mo ad-ik akhes ifaag nan inpaila ya inpaammon Apo Dios, paymo isolo nan maipoon ken siya?

⁷ Siya akhes isnan maid leng-agna ay kag isnan kalleleng paymo nan kotengteng, ay ke wad-ay makailasin isnan ayen nan khangescha mo sisaysisya?

⁸ Siya kayet akhes isnan trompetan si sorcha-cho, mo ad-i nalawag nan ongorna ay ke wad-ay ensakhana ay en makifaloknit?

⁹ Siya akhes ken chakayo mo aped kayo enkakali isnan ad-i maawatan ay kali, at ngen wad-ay sa mangammo isnan kankananyo? Kag chakhem nan cha yo tot-oyyen.

¹⁰ Tet-ewa, angsan nan nateketeken ay kali isnan nay ay lofong, ya wad-ay nan laychencha ay kanan am-in.

¹¹ Ngem mo ad-ik ammo nan kalin nan cha tomot-oya, at kaili ak ken siya ya kaili akhes siya ken sak-en.

¹² Idwani tay laychenyo ay mangipaila isnan kafaelanyo ay ilayad nan Ispirito Santo, ippeyyo mampay nan kafaelanyo ay mangiyangnen isnan cheycha'y kafaelan ay mangipafikas isnan maam-among ay mamati.

¹³ Adi kad nan makakkali isnan kali ay egayna paat inam-ammowan, et enlowalo ta maagtan is kafaelana ay mangipaawat isnan ayen nan chey ay kankanana.

¹⁴ Tay mo enlowalo ak isnan kali ay egayko inam-ammowan, enlol-owalo ak yangkhay isnan leng-agko, nay met achi ad-i maitapi nan semekko.*

¹⁵ Ngag kay nan angnek? Enlowalo ak isnan kali ay isolon nan leng-agko, ya enlowalo ak akhes isnan kali ay maawatak. Enkanta ak isnan kali ay isolon nan leng-agko, ya enkanta ak akhes isnan kali ay maawatak.

¹⁶ Tay mo wad-ay ka isnan maamongan nan mati ya faken chi's angnem, ya enhayaw ka isnan

* ^{14:14} Nan teken ay kaifalikkasana et, “enlol-owalo ak yangkhay isnan leng-agko, nay met achi ad-ik ammo nan ayen nan ap-apatek.”

teken ay kali ay isolon nan leng-agmo yangkhay, ngag kay nan angnen nan ad-i makaawat ay manan-oy[†] isnan yamanmo, mo siya chi ay ad-in a mampay maawatan nan kankananam?

¹⁷ Tay olay mo khawigkhawis nan ang nem ay enyaman, maid kayet ifachangna isnan ad-i makaawat.

¹⁸ Enyaman ak tay ad-ad-acha nan inlayad nan Ispirito Santo ay kafaelak ay enkali isnan nateketeken ay kali mo nan inlayadna ken chakayo.

¹⁹ Ngem mo makiam-among ak isnan mamati, khapesna't si olay lima ay kali yangkhay nan ib-fakhak ay maawatan tatno maisolowan nan iib-ak, mo nan sinpoo ay lifo ay kali ay nateketeken ya ad-i kaaw-awatan.

Nan Mangosalan Tako isnan NATEKETEKEN ay Kali

²⁰ Iib-ak, faken koma kag semek si ong-onga nan semekyo. Mo maipoon isnan ngaag, khawis mo enfalin kayo ay kag kafab-ala ay ong-onga, ngem mo maipoon isnan angnenyo ay ensemek, semek koma si naetngan.

²¹ Nemnemenyo nan kinwanin Apo Dios isnan naisolat ay lentegna:

“Tokhonek nan naycha'y takho maichalan isnan takho ay teken nan kalicha.

[†] **14:16** Nan osto ay naisolat isna et, “ngag nan angnen nan ad-i makaawat ay mangwanin ‘Amen’ isnan yamanmo, mo siya chi ay ad-in a mampay maawatan nan kankananam?”

Siya, at chengngenga nan ad-i kaawatan ay kalin si kaili, ngem khechangna'y ad-icha kayet chengngen sak-en," kinwanin Apo Dios.[‡]

²² Adi kad maawatan tako ay nan teken ay kali, et siya chi nan sinyal ay katokhonan koma nan ad-i mamati, ya faken isnan mamati. Nay met achi nan kafaelan ay mangifaag isnan inpaammon Apo Dios, et siya nan mamachangana isnan mamati, faken isnan ad-i mamati.

²³ Adi kad mo maam-among kayo am-in ay mamati, sa kayo't waschin kakkali isnan nateketeken ay kali, sa et wad-ay cha nan somkhep ay fisita paymo nan ad-i mamati, ay ke cha sa ad-i kanan en nalewlew kayo?

²⁴ Nay met achi mo maam-among kayo ya waschin mangifaag isnan inpaammon Apo Dios, sa et wad-ay somkhep ay fisita paymo nan ad-i mamati, et figfikhena ay fomafasol pet siya maigkhapo isnan am-in ay chinngena. Et tay cha maokom siya isnan am-in ay chechengngena,

²⁵ siya na et nan mangammowana ay ammon pet Apo Dios nan am-in ay iigtona ay semekna. Tay siya chi enfalintomeng ay enchayaw ken Apo Dios ay mangwanin, "Tet-ewa ay wad-ay si Apo Dios ken chakayo."

Nan Osto ay Ekhad isnan Sinfoan

²⁶ Idwani iib-ak, ngag nan laychek ay kanan? Mo maam-among kayo siya na nan angnenyo:

[‡] **14:21** Ilaenyo nan Isaías 28:11,12. Isnan timpon Isaías finag-an Apo Dios nan Israelitas ay at ifaana nan iyAsiria ay manosa ken chaicha tay egaycha pinatpati nan infaag Apo Dios.

Khawis mo waschin ensasakhana ay mangiyang-nen isnan naichowa ay kafaelana: nan makachagay, ichag-ayna; nan makaisolo, en-isolo; nan makaifaag isnan inpaammon Apo Dios, ifaagna. Mo wad-ay enkali isnan teken ay kali, wad-ay akhes koma nan mangipaawat isnan ayen nan chey ay kali. Ilaenyo magtek ta nan am-in ay angnenyo et enkhawisanyo am-in.

²⁷ Mo wad-ay enkali isnan teken ay kali, osto nan chwa yangkhay paymo ad-i ensolok si tolo nan masonson ay enkali. Ya masapol ay wad-ay nan esang ay mangipaawat isnan ayen nan cha makwani.

²⁸ Ngem mo maid makailawlawag isnan ayen nan kali, masapol ay ikhigkhinekcha is kasinfaan ta makitot-oya cha ken Apo Dios isnan semekcha yangkhay.

²⁹ Mo wad-ay mangifaag isnan inpaammon kano Apo Dios, masapol ay anakhen nan tapina mo si Apo Dios tet-ewa nan nalpowana, sa et masapol ay chwa yangkhay paymo tolo nan enkali.

³⁰ Ya sa et mo wad-ay ipaammon Apo Dios isnan esang isnan cha enkaliyan nan esang, khawis mo khominek nan inmona.

³¹ Tay mabfalin ay ifaagyo am-in nan inpaammon Apo Dios, ngem siya mo isonsonyo ta waschin maisolowan ya maipafikas isnan pammati.

³² Tay nan mangifaag isnan inpaammon Apo Dios et makaikatpe isnan topekna.

³³ Siya chi tay si Apo Dios, et ad-ina panganawngawen nan takhona mod-i ket ornosena chaicha, ay kag isnan angnena isnan

maam-amongan nan am-in ay takhona.

Nan Masapol ay Kasasaad nan Fabfafai is kaS-infaan

34 Nan fabfafai, masapol ay khomigkhinek cha isnan maam-amongan nan mamati. Ad-i cha maipalofos ay enkali, mod-i ket ifafan-igcha nan awakcha, ay kag isnan naifilin isnan lenteg.

35 Mo wad-ay laychencha ay ammowen, pooten-cha koma isnan asaswacha isnan somaalancha, tay kafabfain mo enkali nan fafai isnan maam-amongan nan mamati.

36 Soplaenyo ngen chi? Ay ke chakayo issa'd Corinto nan nalpowan nan kalin Apo Dios? Paymo chakayo ngen yangkhay nan inomchanan nan kalina?

37 Mo wad-ay ken chakayo nan mangwanin wad-ay kafaelana ay mangifaag isnan inpaammon Apo Dios, paymo mangwanin nan Ispirito Santo nan kalkalpowan nan kafaelana, figfikhena koma ay nan nay ay solatko, et siya nan filin Apo Jesus.

38 Ngem mo ad-ina figfikhen na, at ad-i akhes kafifigfig siya.

39 Adi kad iib-ak, ippeyyo nan kafaelanyo ay menkwa isnan kafaelan ay mangifaag isnan ipaammon Apo Dios, ngem ad-iyo ipawa nan enkali isnan nateketeken ay kali.

40 Mo magtek maamong kayo, ilaenyo ta khawis ya manonongnong am-in nan angnenyo.

15

Nan Maipoon isnan Natakhowan Jesu Cristo isnan Etey

¹ Idwani iib-ak, laychek ay ipasmek ken chakayo nan Khawis ay Chamag, ay inpalawagko ken chakayo ya chinawatyo, ya siya nan nailamotan nan pammatiyo.

² Siya akhes nan mangisalak ken chakayo mo mamangset kayo ay mamati, ya ad-i kas-okas-on yangkhay nan pammatiyo.

³ Idwani, siya chana nan kapapatekhan ay naipaammo ken sak-en* ya siya akhes nan insosolok ken chakayo: Natey si Cristo ta kaanena nan fasol tako, maiyafoloy isnan naisolat ay kalin Apo Dios ay at maangnen.

⁴ Sa et naikaob, ya isnan maikatlo ay akhew nafangon isnan etey, maiyafoloy isnan naisolat ay kalin Apo Dios ay at maangnen.

⁵ Sa et nenpaila ken Pedro.† Awni ya nenpaila ken chaicha am-in ay apostoles.‡

⁶ Sa et isnan namingsan nenpaila isnan nasolok si liman khasot ay naamong ay iib-a ay mamati. Kaangsanan ken chaicha nan sisya'y matatakho, ngem nan tapina, natey cha.§

⁷ Nenpaila akhes ken Santiago, sa et kasin nenpaila isnan am-in ay apostolesna.

* **15:3** Ilaenyo akhes nan 1 Corinto 11:23; ya Galacia 1:12. † **15:5** Nan osto ay naisolat isnan Griego isna et, “Sa et nenpaila ken Cefas.” Nginadnan Jesus si Pedro is Cefas issan nangayakhana ken siya. Ilaenyo nan Juan 1:40-42. ‡ **15:5** Nan osto ay naisolat isnan Griego isna et, “*isnan sinpoo ya chwa.*” § **15:6** Nan osto ay naisolat isnan Griego isna et, “*naseyep cha nan tapina.*”

8 Isnan anongosna, nenpaila ken sak-en, olay mo kag ak ong-onga ay kolang nan fowana ay finmala.*

9 Tay sak-en nan kafan-ikhan isnan apostolesna, ya ad-i ak maikali ay makwanin apostolna, tay inpap-alikhhatko nan mamati ay takhon Apo Dios.

10 Ngem khapo isnan fachang Apo Dios nenfaliw ak. Ya maiila ay ad-i ongar nan finmachangana, tay wadwad-ay is solit nan chinnok mo nan tapina ay apostoles. Ngem nan kinatet-ewana, faken sak-en mod-i ket nan fachang Apo Dios nan nangidno maichalan ken sak-en.

11 Ngem maid nateknana mo sak-en paymo chaicha nan nen-pap-alawag, tay en-iso nan ipap-alawagmi am-in ay apostoles ya siya chi nan pinatiyo.

Nan Kasin Fomangongan nan Mamati

12 Idwani tay nan finmangongan Cristo isnan etey nan chadlos maipap-alawag, ngag nan mangwaniyanyo ay tapina en maid kasin matakho isnan etey?

13 Tay mo maid matakhowan kasin nan natey, at man egay kasin natakho si Cristo.

* **15:8** Inayakhan Jesus nan tapin nan apostolesna isnan nennefaatana ay nen-isos-olowan. Kecheng si Pablo is inayakhana ay nen-apostolna kakwasan san finmangonana isnan etey. Issan nangayakhan Jesus ken siya, cha na pap-alikhaten nan cheycha'y mamati ken Jesus, isonga teken nan naangnen ken siya ay nenfalin ay apostol mo nan iib-ana. Siya chi nan laychen Pablo ay kanan isnan nangwaniyanan, "kag ak ong-onga ay kolang nan fowana ay finmala."

14 Et mo siya sa'y egay natakho kasin si Cristo, at ongar yangkhay nan ipap-alawagmi, ya siya akhes isnan pammatiyo.

15 Esang pay, at achi eng-engag nan ifagfakhami maipoon ken Apo Dios, tay ipap-alawagmi ay finangona si Cristo isnan etey. Tay mo sa ya tet-ewa ay ad-i kasin fangonen Apo Dios nan natey, et egayna akhes finangon si Cristo.

16 Siya, mo ad-i kasin matakho nan natey, at egay akhes natakho si Cristo.

17 Ya mo siya sa'y egay nafangon si Cristo isnan etey, at achi ongar nan pammatiyo, ya at sisya kayet ay egay kapakawan nan fasolyo.

18 Et siya akhes ay nan cheycha'y natey ay naiyornos ken Cristo at achi nadchongaw cha et.

19 Adi kad mo maid paat enfanakhan nan namnama tako ken Cristo is tap-in akhew, at achi chadlos tako kaseseg-ang isnan am-in ay takho.[†]

20 Ngem nan kinatet-ewana et si Cristo, nafangon isnan etey. Siya nan kaoonaan ay natakho ya mangipaila ay at kasin fomangon nan am-in ay matey.[‡]

21 Tay nan etey, inomchan isnan katakhotakho khapo isnan esa'y takho, ya siya akhes ay maichalan isnan esa'y nenfalin ay takho nan katakhowan nan matey.

22 Am-in ay takho, matey cha khapo isnan

[†] **15:19** Nan osto ay naisolat isnan Griego isna et, “Mo isnan nay fiyag yangkhay nan namnama tako ken Cristo, at chatako nan kaseseg-ang isnan am-in ay takho.” [‡] **15:20** Nan osto ay naisolat isnan Griego isna et, “Ngem nan kinatet-ewana et nafangon si Cristo isnan etey, ya siya nan fin-i isnan cheycha'y naseyep.”

naitapiyancha ken Adan. § Siya akhes ay at matakho am-in nan naiyornos ken Cristo.

²³ Ngem maisonson nan kasin matakhowan. Nan inmona et si Cristo ay alig fin-i, sa et isnan kasina omaliyan, am-in ay takhona.

²⁴ Sa et makonto nan am-in, tay at afaken Cristo nan am-in ay enap-apo ya nan am-in ay wad/ay kalebfengan ya kamabfalincha, sa na't isakhong ken Apo Dios ay Amana nan en-ap-apowana.

²⁵ Tay masapol ay enap-apo si Cristo engkhana'y khagkhatinana nan am-in ay mangap-apos ken siya.

²⁶ Nan kaodchiyan ay foso ay masapol ay patkelenet, et nan etey.

²⁷ Nalatak chi tay kanan nan naisolat ay kalina en, "Si Apo Dios, inpagkhwabna nan am-iam-in ken siya, ta iyapowana." * Ngem isnan nangwaniyana ay inpagkhwabna nan am-iam-in ken Jesus, nalatak ay egay naitapi si Apo Dios, tay siya nan nangipagkhwab isnan am-in ken Jesus.

²⁸ Et mo nakwas nan nangiyapowan Jesus ay Anak isnan am-in, at ipagkwabna kannay nan awakna ken Amana, ay sikhod ay nangipagkhwab isnan am-iam-in ken Jesus. Siya chi nan omat tatno si Apo Dios nan katotongchowan ay en-apo isnan am-in ay wad/ay.

Nan Ad-i Mamati isnan Kasin Matakhowan nan Natey et Ad-i cha Ensemsemek

§ **15:22** Wad/ay akhes nan maipoon ken cha Adan ken Cristo isnan Roma 5:12-21. * **15:27** Nan osto ay naisolat isnan Griego isna et, "Tay inpagkhwab Apo Dios nan am-iam-in is kasikina." Ilaenyo nan Salmo 8:6. Ilaenyo akhes nan Hebreo 2:8-9.

29 Idwani, mo tet-ewa'y ad-i kasin fomangon nan natey, ngag et nan laychen ay kanan nan tapina ay cha enpafonyag ay mangitakcheg isnan natey?[†] Siya, en man wad-ay cha nan enpafonyag pala isnan natey mo siya sa'y maid kasin matakho ay?

30 Mo siya chi, en mi man chadlos itottoled nan kakaegyat mo?

31 Tet-ewa ay sarcha fiyag ak isnan kawakawakas iib-ak. Tet-ewa nan kanak, ay kag nan kinatet-ewan nan mangilaylaychak ken chakayo isnan maiyornosan tako ken Cristo Jesus ay Apo tako.

32 Ngag nan fongaek isnan nakioonongak isnan cheycha'y atap ay kakaegyat id Efeso?[‡] Tay mo siya sa ay ad-i kasin matakho nan matey, khapesna't si angnen tako nan makmakwanin, "Mangmangan tako't achi ya omin-inom tako, tay is wakas et matey tako't kecheng."[§]

33 Nan kanak et ad-i kayo fayaw masasailowan: Mo ngaag nan enfob-owekhan tako, awni't tomeken akhes nan khawis ay okhali tako.

34 Masapol maachi ay maleng-akhan kayo ta chokokhanyo nan enfasolanyo. Kanak na ta en-

[†] **15:29** Wad-ay cha nan tapin nan mamati id Corinto ay natey nan ib-acha ay mamati ay eg-ay nafonyakhan. Tay siya chi, nan nakhayad ay ib-acha et nenpafonyag cha pala ken chaicha. Maid kinwanin Pablo isnan chey ay ang-angnencha. Nan yangkhay kinwanina et ngag nan silfin nan chey ay ang-angnencha mo maid kasin matakhowan nan natey. [‡] **15:32** Nan laychen Pablo ay kanan isnan atap ay kakaegyat id Efeso, et nan cheycha'y nanosonget ken siya khapo isnan nangipap-alawakhana isnan Khawis ay Chamag maipoon ken Jesus. [§] **15:32** Ilaenyo nan Isaias 22:13.

fain kayo koma, tay wad-ay ken chakayo nan sisya'y ad-i paat mangammo ken Apo Dios.

*Nan Kasasaad nan Awak nan Takho ay Kasin Mafangon isnan Etey
(2 Corinto 5:1-5)*

³⁵ Idwani, away wad-ay manalodsod ay mangwanin, "Ngag nan ikkan nan natey ay kasin mafangon? Ngag ay awak nan awakcha ay kasin matakho?"

³⁶ Ke kayo kag ad-i ensemsemek. Iyaligko nan esek, ay sok-ed ona maikaob sa et machonot esa pay tomofo nan falo ay mola.

³⁷ Ya nan maimola, et esek yangkhay si bolgar paymo teken ay esek, ngem tomofo chi faken et chi's ilana, mod-i ket teken.

³⁸ Tay ichowan Apo Dios nan laychena ay enawak nan am-in ay mais-ek. Ya fokkelena nan maifakhay ay awak nan waschin esang.

³⁹ Tay am-in ay awak et ad-i mais-o.* Teken nan awak nan takho, teken akhes nan awak nan epat nan sikina, ya teken kayet akhes nan awak nan entat-ayaw ya nan wad-ay is kadchanom.

⁴⁰ Siya akhes isnan wad-ay id tongcho ya nan wad-ay is kalota. Wad-ay nan kinagkhawis nan foyan nan wad-ay id tongcho, ngem teken nan kinagkhawis nan foyan nan wad-ay is kalota.

⁴¹ Esa'y ila nan langlang nan akhew, ya teken akhes nan langlang nan fowan. Teken kayet akhes nan langlang nan tokwifi. Ya olay pay nan tokwifi, nateketeken nan langlangcha.

* **15:39** Nan osto ay naisolat isnan Griego isna et, "Tay am-in ay fekhas et ad-i mais-o."

42 Siya akhes ay tomeken nan awak mo kasin matakho. Tay nan awak tako idwani et maikaob ya machonot, ngem nan awak ay kasin takhowen Apo Dios et ad-i katkatey is eng-engkhana.

43 Maid pateg nan awak nan natey, aped et yangkhay maikaob. Ngem mo kasin mafangon, at kadchachayaw. Mo maikaob maid kafaelana, ngem mo kasin matakho, wad-ay kamabfalina.

44 Nan awak ay kalotaan, matey ya maikaob. Ngem mo kasin takhowen Apo Dios chi, at enfalin ay awak ay kag ken chaicha id chaya. Tay wad-ay nan awak ay maifakhay isna is kalota, ya wad-ay nan awak ay maifakhay id chaya.

45 Siya chi nan ayen nan naisolat ay kalin Apo Dios,

“Nan inmona ay takho ay si Adan, et nenfalin ay takho ay enfibfiyag.”[†]

Ngem nan makwanin ikadwa ay Adan,[‡] siya nan Leng-ag ay omipabfiyag.

46 Nay met achi egay naisikhod ken chatako nan awak ay maifakhay id chaya, mod-i ket nan kalotaan ay awak ay awni't masokatan isnan awak ay maifakhay id chaya.

47 Nan inmona ay takho ay si Adan et fakinlolota, ay nakhaeb sinan chapog. Ngem nan makwanin ikadwa ay Adan, et nalpo id chaya.

48 Kalotaan nan kasasaad nan chey inmona ay takho, et nay siya akhes isnan am-in ay somagkhanad ay takho ay lota nan nalpowancha.

[†] **15:45** Ilaenyo nan Genesis 2:7. [‡] **15:45** Inyalig akhes Pablo si Jesus ken Adan isnan solatna isnan iRoma. Ilaenyo nan Roma 5:12-19.

Ngem chaicha ay at maitapi id chaya, et maikis-o cha ken siya ay nalpo id chaya.

⁴⁹ Adi kad nan katatakho tako idwani, et kag isnan inmona ay takho ay nakhaeb isnan lota. Siya akhes na nan omat ken chatako is tap-in akhew, at kag tako ken siya ay nalpo id chaya.

⁵⁰ Siya na nan laychek ay kanan ken chakayo ay iib-ak. Masapol ay masokatan nan awak tako, tay ad-i mabfalin ay maitapi nan fakinlolota ay awak tako isnan en-ap-apowan Apo Dios.§ Ad-i mabfalin ay maitapi nan matey ay awak isnan kawad nan ad-i katkatey.

Nan Natey ya nan Sisy'a'y Matatakho et En-isochay at Maagtan isnan Awak ay Ad-i Machonot is Eng-engkhana

⁵¹ Idwani, ifaagko ken chakayo nan nay ay sikhod ay egay kaam-ammowan. Ad-i tako am-in matey, ngem at mabfaliwan tako am-in.

⁵² Tay isnan omochi ay akhew mo maipakali nan trompetan Apo Dios, at malektat tako'y menkafabfaliwan isnan sinkomimkim si mata. Mo entolottot nan trompeta, at takhowen Apo Dios kasin nan cha natey ya agtana chaicha is awak ay ad-i katkatey, sa na't akhes faliwan chatako ay sisya'y matatakho.

⁵³ Tay masapol ay masokatan nan awak ay fakinlolota isnan awak ay ad-i machonot, ya mabfaliwan nan nay awak ay matey isnan awak ay ad-i katkatey.

§ **15:50** Nan osto ay naisolat isnan Griego isna et, “Ad-i tawichen nan fekhas ya chala nan en-ap-apowan Apo Dios.”

54 Adi kad mo siya chi nan omat ay masokatan nan machonot isnan ad-i kachonot ya nan matey isnan ad-i katkatey, at matet-ewaan nan naisolat ay kalina ay nangwanin,

“Namaid nan etey, tay inafak Apo Dios.”*

55 “Sik-a ay etey, ento nan nangafakam?

Ay ke way kasin kafaelam ay ensinget?”†

56 Nan fasol nan enpawad-ay isnan kafaelan nan etey ay ensinget. Ya nan lenteg nan enpawad-ay isnan kafaelan nan fasol ay enpachosa.

57 Enyaman tako magtek ken Apo Dios ay mangipangpangafak ken chatako maichalan ken Jesu Cristo ay Apo tako.‡

58 Idwani, iib-ak ay laylaychek, ikekedseyo nan pammatiyo ta ad-i kayo maaw-awis isnan teken. Komakakhet kayo isnan chonon Apo Jesus, tay ammoyo ay ad-i ongar nan felayyo isnan naiyornosanyo ken siya.

16

Nan Maipoon isnan Chinakhop nan Mamati ay Siping ay Ilayadcha isnan Ib-acha ay Mamati ay Maid Mabfalincha id Jerusalem

(Roma 15:22-29; 1 Corinto 8:13-9:15)

1 Idwani mo maipoon isnan enhakhopan si siping ay maifachang isnan takhon Apo Dios id Judea, angnenyo nan kag isnan infaagko ay angnen nan maam-among ay mamati id Galacia.

* **15:54** Nan osto ay naisolat isnan Griego isna et, “Naokmon nan etey isnan naafakana.” Ilaenyo nan Isaias 25:8. † **15:55** Ilaenyo nan Oseas 13:14. ‡ **15:57** Ilaenyo nan Roma 8:1-4.

² Isnan Chinomingkho, waschin koma omigto is kafaelana ay ilayad ay maiyafoloy isnan nenfelayana, ta ad-i ak sok-ed omey issa, sa kayo en-orornong.

³ Et isnan omchanak sisa, at pakhaeb tako nan solat ay mangiyam-ammo isnan piniliyo ay ibayo, ay faalek ay mangiyey isnan ilayadyo id Jerusalem.

⁴ Mo khagkhag-awis ay mакieey ak akhes, at sak ifoweg chaicha.

*Nan Semek Pablo ay en Menfaat
(2 Corinto 1:15-24)*

⁵ At omey ak ay mangila ken chakayo isnan malpowak id Macedonia, tay ischi nan sesemkek ay ikwan.

⁶ At nget omnannong ak ay makitee ken chakayo, olay engkhana'y makwasan nan timpon si lateng, tatno wad-ay kayo ay omipaligwat ya mangiismek isnan kasapolak isnan olay entona ay omayak.

⁷ Tay ad-ik laychen ay aped manam-aw yangkhay ken chakayo. Asop ya oman-annong nan makitey-ak ken chakayo mo ipalofos Apo Jesus.

⁸ Ngem at entee ak isna id Efeso engkhana's Piyastan si Pentecostes.*

* **16:8** Nan nay ay piyastan si anicha et makwanin Pentecostes isnan kalin si Judio, tay nan ayen nan nay ay kali et liman poo. Ya siya na nan piyasta ay maang-angnen isnan maikaliman poo ay akhew isnan osto'y makwas nan piyastacha kayet ay makwanin Paskua.

⁹ Tay isna, olay mo angsan nan khomola, naway-awaya ak kayet isnan chonok ya khawis nan fongana.[†]

¹⁰ Mo omchan sisa's Timoteo, nonongnongenyo ta khawis nan liknana, tay siya akhes nan esang ay mangid-idno isnan chonon Apo Jesus ay kag ken sak-en.

¹¹ Ilaenyo ta maid mangong-ongos ken siya, mod-i ket paligwatenyo siya ay tomoli ken sak-en ay enkhagkhawis. Tay siya ya nan iib-ana nan sasad-ek.

¹² Nan akhes ib-a tako ay si Apolos, et inawiawisko ay maifoweg isnan ib-a tako ay en mangila ken chakayo issa, nay met achi faken idwani nan laychena. At sa omey issa mo wad-day wayana.

¹³ Idwani, ensasakhana kayo isnan olay ngag sisa, ya eestenyo nan pammatiyo. Ad-i kayo omeg-egyat, mod-i ket pabfikasenyo nan nemnemeyo.

¹⁴ Ilaenyo ta ipailayo nan layad isnan am-in ay ikkanyo.

¹⁵ Idwani iib-ak, mo maipoon ken cha Estefanas ay sinpangafong, ammoyo ay chaicha nan kaoonaan ay namati ischi id Acaya.[‡] Ya engkhana idwani, nanangset cha ay mamadfachang isnan takhon Apo Dios.

¹⁶ Et iloneloneyko ken chakayo ta mo ke kayo maiyornos isnan kag tosacha ay takho, ya siya

[†] **16:9** Nan osto ay naisolat isnan Griego isna et, “Natekwafan ken sak-en nan anwaanwa ay segpan ay fegfekhasan nan fongana, ya angsan nan khomola.” [‡] **16:15** Nan Acaya, siya nan teken ay ngachan nan ili ay Grecia.

akhes isnan am-in ay ib-ana ay makidkidno ken siya.

17 Malaylaychan ak isnan inmaliyan cha Estefanas, Fortunato ya Acaico isna, tay chaicha nan kag sinmokat isnan maichanyo.

18 Yinmap-ew nan liknak isnan tinmotoyyancha, ya ammok ay siya akhes ken chakayo. Siya chasa ay takho nan lebfengna'y mafigfig.

19 Nan cheycha'y mamati ay maam-among isna isnan Probinsiya ay Asia, et enpakpakkomosta cha ken chakayo. Olay akhes cha Akila ken Priscila ya nan mamati ay cha maam-among isnan afongcha, et laychencha ay ipaammo ken chakayo nan layadcha ay enpakomosta ken chakayo isnan naiyornosan tako ken Apo Jesus.

20 Siya akhes isnan am-in ay iib-a tako isna ay mamati, et pakpakomostaancha akhes chakayo.

Chakayo akhes, en-asikomosta kayo ay mangipaila ay enlilinnayad kayo. §

21 Idwani sak-en kannay ay kayongyo ay Pablo nan chadlos mangisolat isnan nay kanak en, “Komosta kayo am-in issa.”*

22 Mo wad-ay ken chakayo nan maid layadna ken Apo Jesus, selaeg na'y machosa is engkhana.

Omali ka Apo Jesus.

§ **16:20** Nan osto ay naisolat isnan Griego isna et, “En-asikomosta kayo isnan nasantowan ay fisito.” Isnan ilin cha Pablo siya chi nan okhalicha ay mangipaila isnan layadcha isnan am-in ay ib-acha.

* **16:21** Fak-en si Pablo nan nangisolat isnan tap-in nan solatna ay nay isnan iCorinto. Inpaisolatna isnan ib-ana. Ngem isnan nay ay bersikolo, si Pablo kannay nan nangisolat ay nangipakomosta ken chaicha.

23 Asop ya nan fachang Apo Jesus nan wad-ay
ken chakayo.

24 Asop ya liknaenyo akhes am-in nan layadko
isnan naiyornosan tako ken Jesu Cristo. Amen.

**Nan kalin Apo Dios
New Testament in Bontok, Central**

copyright © 1992 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Central Bontok (Bontok, Central)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 1992, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Bontok, Central

© 1992, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files
dated 29 Jan 2022
8f3592c0-35dd-5a7f-9ef5-e729bffa370